

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY
Wydział Informacji, Badań i Analiz

**MONITORING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH
W WOJEWÓDZTWIE
KUJAWSKO-POMORSKIM
W 2005 ROKU**

Kwiecień, 2006 rok

Opracowanie **„Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie kujawsko-pomorskim w 2005 roku”** przedstawia strukturę bezrobocia w naszym województwie wg zawodów oraz zawody deficytowe i nadwyżkowe na poziomie grup dużych i elementarnych.

Składa się z dwu zasadniczych części:

- pierwsza, diagnostyczna, przedstawia sytuację na regionalnym rynku pracy uwzględniając strukturę bezrobotnych oraz zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy ofert pracy według zawodów oraz przynależności do sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności wraz z analizą zawodów nadwyżkowych i deficytowych oraz dane z zakresu rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych,
- druga, prognostyczna, zawiera dane dotyczące przewidywalnej liczby bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia zakończenia nauki w 2006 roku według zawodów

Przy publikowaniu danych prosimy o podanie źródła

Publication **„Monitoring of shortage and excess occupations in kujawsko – pomorskie voivodship in 2005”** presents an unemployment structure in our region by occupation including shortage occupations and excess occupations on the level of sub-major and unit occupational groups.

The publication consists of two basic parts:

- the first part, diagnostic, presents situation on regional labour market including the structure of the unemployed and job offers registered in powiat labour offices by occupation and the Polish Classification of Activities section with an analysis of shortage and excess occupations and data in shortage and excess occupations ranking;
- the second part, prognostic, includes data concerning predictable number of the unemployment within 12 months since the completion of education

When publishing, please, indicate the source.

SPIS TREŚCI

I.	Wprowadzenie.....	1
II.	Analiza bezrobocia w województwie kujawsko-pomorskim według zawodów i przynależności ostatniego pracodawcy do sekcji polskiej klasyfikacji działalności (PKD).....	3
2.1.	Ogólna charakterystyka rynku pracy.....	3
2.2.	Napływ i struktura bezrobotnych według zawodów.....	5
2.2.1.	Nowe rejestracje bezrobotnych według zawodów w 2005 r.....	6
2.2.2.	Struktura bezrobotnych według zawodów na koniec 2005 r.....	8
2.2.3.	Bezrobotne kobiety według zawodów.....	12
2.2.4.	Bezrobotne osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia zakończenia nauki według zawodów.....	16
2.2.5.	Osoby poprzednio pracujące pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy według zawodów.....	17
2.3.	Bezrobotni według przynależności ostatniego pracodawcy do sekcji PKD.....	21
III.	Analiza ofert pracy zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy w województwie kujawsko-pomorskim według zawodów.....	24
3.1.	Struktura zgłoszonych ofert pracy według zawodów.....	24
3.2.	Oferty pracy zgłoszone przez pracodawców sklasyfikowanych według przynależności do sekcji PKD.....	27
IV.	Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie kujawsko-pomorskim w 2005 r.....	30
V.	Raport z badania sondażowego podaży absolwentów szkół ponadgimnazjalnych przeprowadzonego w 2005 r.....	35
VI.	Podsumowanie.....	40
VII.	Skrót w języku angielskim.....	42

I. WPROWADZENIE

W 2005 r. po raz pierwszy według jednolitych zasad został przeprowadzony monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych, który zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 1001 z późn. zm.) należy do zadań samorządu województwa w zakresie polityki rynku pracy¹.

Poprzez **monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych** należy rozumieć proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym. Mianem **zawodu deficytowego** określa się zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w danym zawodzie. Natomiast **zawód nadwyżkowy** to zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Obowiązek prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych ma na celu zapewnienie bieżącej koordynacji szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego zgodnego z potrzebami rynku pracy. Do szczegółowych zadań tego badania należy zaliczyć:

- określenie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnym rynku pracy,
- stworzenie bazy informacyjnej dla opracowania przyszłych struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w układzie lokalnym,
- określenie odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych, zapewniających większą efektywność organizowanych szkoleń,
- usprawnienie poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych,
- usprawnienie pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie informacji o planowanych ofertach pracy na rok przyszły oraz przewidywanej liczbie osób kończących naukę według zawodów,
- ułatwienie realizacji programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia,
- bieżącą korektę poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego (dotyczy władz oświatowych oraz dyrekcji szkół).

Monitoring zawodów jest prowadzony na trzech poziomach terytorialnych: powiatowym, wojewódzkim i krajowym. Raport wojewódzki, sporządzany w odstępach półrocznych, stanowi syntezę raportów powiatowych z województwa kujawsko-pomorskiego. Przeprowadzone w I półroczu 2005 r. badanie miało charakter diagnostyczny, obejmowało analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

¹ Monitoring został przeprowadzony zgodnie z zasadami zawartymi w:

- Zaleceniach metodycznych do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych,
- „Syriusz” monitoring zawodów - podręcznik użytkownika (przewodnik po aplikacji).

Raport roczny ma charakter diagnostyczno-prognostyczny. Część diagnostyczna, podobnie jak w I półroczu, zawiera dane o sytuacji na lokalnym rynku pracy w 2005 r. informacje o bezrobociu zostały opracowane na podstawie:

- załącznik 3 do sprawozdania MGiP-01 o rynku pracy – „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności”,
- załącznik 2 do sprawozdania MGiP-01 o rynku pracy – „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy.”

Natomiast część prognostyczna obejmuje analizę badań sondażowych przeprowadzonych w szkołach (zgodnie z zaleceniami w późniejszych okresach badaniami sondażowymi mają być objęte również zakłady pracy).

Odbiorcami raportów z monitoringu zawodów nadwyżkowych i deficytowych powinny być przede wszystkim: administracja samorządowa i rządowa, szkoły ponadgimnazjalne, władze oświatowe oraz inne instytucje zainteresowane określaniem kierunków zmian zachodzących w strukturze zawodowej na rynku pracy.

Zakres tematyczny monitoringu dotyczy zawodów i specjalności określonych w Klasyfikacji zawodów i specjalności wprowadzonej Rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 roku w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. Nr 265, poz. 2644). W związku ze zmianą klasyfikacji dane za rok ubiegły zostały przeliczone kluczem przejścia zgodnie z nową klasyfikacją.

Ponadto przy monitoringu uwzględniono również poziom i strukturę bezrobotnych oraz zgłaszanych ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności, która obowiązuje na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z 20 stycznia 2004 roku (Dz. U. Nr 165, poz. 1727) w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

II. ANALIZA BEZROBOCIA W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM WEDŁUG ZAWODÓW I PRZYNALEŻNOŚCI OSTATNIEGO PRACODAWCY DO SEKCJI POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI (PKD)

2.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA RYNKU PRACY

W końcu grudnia 2005 r. na terenie województwa zarejestrowanych było ponad 187,2 tys. podmiotów gospodarczych z czego na sektor publiczny przypadało 3,5%, a 96,5% podmiotów to sektor prywatny. W porównaniu z grudniem 2004 r. liczba podmiotów w rejestrze REGON wzrosła o 2,1 tys. (o 1,1%), przy czym wzrosła zarówno w sektorze publicznym jak i w prywatnym (odpowiednio: o 3,8% i o 1,0%).

Należy zauważyć, iż w rozwoju gospodarczym województwa dominującą rolę odgrywają małe i średnie przedsiębiorstwa. Na koniec grudnia 2005 r. w województwie kujawsko-pomorskim podmioty o liczbie pracujących od 0 do 9 stanowiły 95,3% zawartości rejestru, podmioty o liczbie pracujących od 10 do 49 – 3,7%. Podmioty o liczbie pracujących powyżej 49 osób to 1,0% ogółu.

Głównymi ośrodkami przemysłowymi są: Bydgoszcz, Toruń, Inowrocław, Grudziądz, Włocławek, Świecie i Kruszwica. Dominujące gałęzie przemysłu w województwie kujawsko-pomorskim to przemysł chemiczny, spożywczy, papierniczy, drzewny, elektroniczny, maszynowy, materiałów budowlanych, wydobywanie soli.

Największy wzrost liczby podmiotów, pod względem **rodzaju działalności (według PKD)**, zaobserwowano w sekcjach: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę (6,1%), ochrona zdrowia i pomoc społeczna (5,4%), rybactwo (4,6%) oraz działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (3,7%). Natomiast najbardziej zmniejszyła się liczba zarejestrowanych firm w sekcjach: transport, gospodarka magazynowa i łączność (0,8%), przetwórstwo przemysłowe (0,2%) oraz handel i naprawy (0,2%).

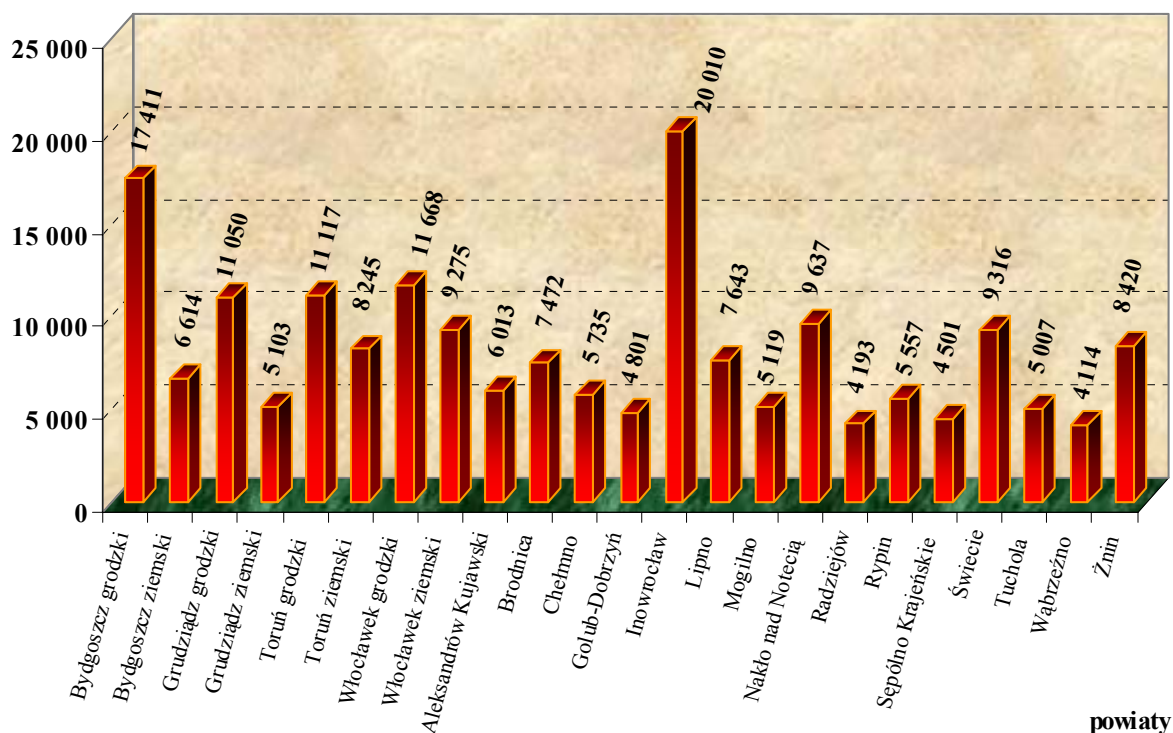
W 2005 r. **przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw** osiągnęło poziom 208,8 tys. osób i było niższe niż w roku poprzednim o 2,8 tys. W **sektorze publicznym** przeciętna liczba zatrudnionych wyniosła 29,0 tys., a w **prywatnym** 179,8 tys.; było to odpowiednio: o 8,5% i o 0,1% mniej niż w analogicznym okresie 2004 r. Przy czym udział sektora prywatnego w ogólnej liczbie zatrudnionych zwiększył się na przestrzeni roku z 85,0% do 86,1%.

Roczny spadek zatrudnienia zaobserwowano w większości sekcji sektora przedsiębiorstw. Największy procentowy spadek miał miejsce w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, wodę – 23,7%, w górnictwie – 15,9%, budownictwie – 3,2%, obsłudze nieruchomości i firm – 1,9% oraz w przetwórstwie przemysłowym – 0,4%. Natomiast wzrost zatrudnienia odnotowano w sekcjach: hotele i restauracje (wzrost o 8,4%), transport, gospodarka magazynowa i łączność (wzrost o 2,1%) oraz handel i naprawy (wzrost o 0,2%)².

²Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa kujawsko-pomorskiego publikowany przez Urząd Statystyczny w Bydgoszczy, grudzień 2005 roku

Na koniec grudnia 2005 r. w powiatowych urzędach pracy województwa kujawsko-pomorskiego zarejestrowanych pozostawało 188.021 osób bezrobotnych. Lokuje to nasz region na szóstym miejscu w kraju. W porównaniu z końcem 2004 r. odnotowano spadek bezrobocia o 11.545 osób, to jest o 6,1%. W całym kraju liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 226.601 osób to jest o 7,6%. Spadek liczby bezrobotnych odnotowano we wszystkich powiatach województwa, największy procentowy spadek liczby bezrobotnych zaobserwowano w powiatach: sepołeńskim (o 12,8%) i aleksandrowskim (o 11,4%), natomiast najmniejszy w powiatach golubsko – dobrzyńskim (o 0,2%) oraz chełmińskim (o 0,9%). Liczbę bezrobotnych w końcu grudnia 2005 r. w poszczególnych powiatach województwa kujawsko-pomorskiego prezentuje poniższy wykres.

Liczba bezrobotnych - stan na 31.12.2005 r.

W grudniu 2005 r. **stopa bezrobocia (charakteryzująca udział bezrobotnych w liczbie osób czynnych zawodowo) dla województwa wynosiła 22,3%** i była wyższa od krajowej o 4,7%. W porównaniu z końcem ubiegłego roku wojewódzka stopa bezrobocia spadła o 1,4%. W województwie najwyższą stopę bezrobocia odnotowano dla powiatu grudziądzkiego, gdzie wskaźnik ten osiągnął wartość 32,4%, bardzo wysoka stopa bezrobocia utrzymywała się również w powiecie żnińskim (32,2%) oraz nakielskim (32,0%). W naszym regionie stopa bezrobocia niższa od średniej krajowej utrzymuje się tylko w dwóch powiatach grodzkich: Bydgoszczy (10,7%) i Toruniu (12,0%).

Pomimo korzystnych zmian, jakie zaszły w czasie 2005 r. w poziomie bezrobocia sytuacja na regionalnym rynku pracy w województwie kujawsko – pomorskim w dalszym ciągu jest bardzo trudna. Do najważniejszych cech bezrobocia w województwie można zaliczyć:

- utrzymująca się wysoka stopa bezrobocia – w grudniu 22,3% (przy średniej krajowej – 17,6%); w tym czasie jedynie w dwóch powiatach stopa bezrobocia była niższa niż średnia krajowa: w Bydgoszczy 10,7% i Toruniu 12,0%,
- rosnący poziom bezrobocia wśród kobiet – 55,2% ogółu bezrobotnych (przed rokiem – 53,8%),
- wysoki poziom bezrobocia na terenach wiejskich – 44,5% ogółu bezrobotnych (przed rokiem – 44,3%),
- znaczny udział wśród bezrobotnych ludzi młodych – osoby w wieku do 25 roku życia stanowią 23,5% ogółu bezrobotnych,
- duży udział wśród bezrobotnych osób pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy (50,8%) i wielokrotnie bezrobotnych (80,2%); w analogicznym okresie roku poprzedniego wskaźniki te wynosiły odpowiednio: 52,9% i 78,1%,
- niski poziom kwalifikacji zawodowych bezrobotnych – obecnie 71,4% bezrobotnych w województwie kujawsko – pomorskim legitymuje się wykształceniem nie wyższym niż zasadnicze zawodowe (przed rokiem – 72,3%),
- utrzymujący się niski udział osób uprawnionych do zasiłku w ogólnej populacji bezrobotnych – 16,1% całej populacji bezrobotnych (przed rokiem – 16,5%).

2.2. NAPŁYW I STRUKTURA BEZROBOTNYCH WEDŁUG ZAWODÓW

Dane o bezrobotnych według zawodów i specjalności opracowane zostały na podstawie załącznika nr 3 do sprawozdania MGIP-01 o rynku pracy „Bezrobotni oraz oferty pracy według grup zawodów i specjalności”.

W związku z wejściem w życie Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy od 2005 r. obowiązują nowe wzory „MGIP-01 – Sprawozdanie o rynku pracy” oraz załączników, w tym również załącznika nr 3 „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności”, w których kategorię „absolwenci” zastąpiono kategorią „osoby w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki”. Rozszerzono też zakres zbieranych danych w sprawozdaniu MGIP-01 o rynku pracy w części dotyczącej ofert pracy, gdzie dodano informacje o ofertach na staże pracy i miejsca przygotowania zawodowego (nowa forma aktywizacji, która weszła w życie na mocy ustawy). Ponadto ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wprowadza nowe kategorie bezrobotnych – osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

W dniu 1 listopada 2005 r. weszła w życie Ustawa zmieniająca ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 164, z dnia 30 sierpnia 2005 r., poz. 1366). Na mocy tej ustawy uległa zmianie m.in. definicja osób bez **kwalifikacji zawodowych**. Obecnie grupę tę stanowią osoby bezrobotne nieposiadające kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu poświadczonych dyplomem, świadectwem, zaświadczeniem instytucji szkoleniowej lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu. Wcześniej do tej kategorii zaliczano bezrobotnych o wykształceniu gimnazjalnym lub niższym oraz nieposiadających kwalifikacji do wykonywania zawodu.

Nazwy oraz symbole zawodów wykazane zostały zgodnie z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności. W obowiązującej wersji klasyfikacji, dokonano zmian polegających na: zwiększeniu liczby zawodów i specjalności, wprowadzeniu nowych zawodów dotychczas nie występujących. Struktura klasyfikacji jest wynikiem grupowania zawodów na podstawie podobieństwa klasyfikacji zawodowych wymaganych dla realizacji zadań danego zawodu (specjalności), z uwzględnieniem obydwu aspektów kwalifikacji, tj. ich poziomu i specjalizacji. Powyższe kryteria posłużyły grupowaniu poszczególnych zawodów i specjalności w grupy elementarne, a te z kolei w szersze grupy średnie, duże i wielkie.

Struktura klasyfikacji obejmuje 10 grup wielkich, 30 dużych, 116 średnich oraz 392 grupy elementarne. Grupy elementarne zawierają 1.707 zawodów i specjalności. W niniejszym opracowaniu szczegółową analizą objęto grupy duże (2-cyfrowy kod zawodów), grupy elementarne (4-cyfrowy kod zawodów) oraz konkretne zawody.

W statystyce rynku pracy stosowane jest kryterium kwalifikowania bezrobotnych poprzednio pracujących według zawodu wskazanego przez nich jako podstawowy przy poszukiwaniu pracy i do wykonywania którego mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem szkolnym (bądź innym dokumentem) lub stażem pracy w danym zawodzie (udokumentowana ciągłość pracy w okresie minimum 1 roku w danym zawodzie). Osoby dotychczas niepracujące są klasyfikowane według zawodu wyuczonego.

Oddzielną grupę stanowią osoby **bez zawodu**. Grupa ta obejmuje osoby niespełniające jednocześnie dwóch warunków: nie posiadają świadectwa (dyplomu) ukończenia kształcenia szkolnego lub kursowego i nieposiadające udokumentowanej ciągłości pracy w okresie minimum 1 roku w tym samym zawodzie.

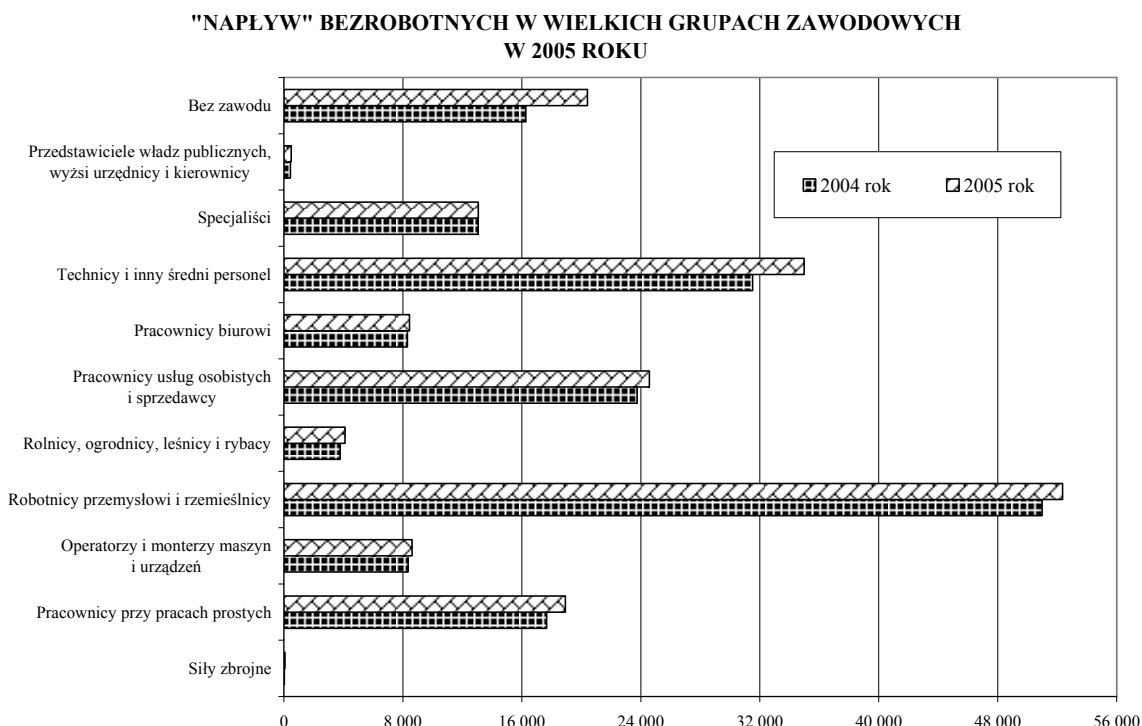
Dla ułatwienia analizy danych, każda osoba bezrobotna może zostać zarejestrowana tylko w jednym zawodzie. Jeśli bezrobotny posiada kwalifikacje uprawniające go do wykonywania kilku zawodów, kwalifikowany jest według zawodu, w którym chciałby podjąć pracę.

2.2.1. NOWE REJESTRACJE BEZROBOTNYCH W 2005 R.

W ciągu 2005 r. do powiatowych urzędów pracy w województwie kujawsko-pomorskim zgłosiły się 186.064 osoby bezrobotne. W porównaniu z rokiem ubiegłym było to 11.936 osób więcej (6,9%). Największy napływ bezrobotnych nastąpił w Bydgoszczy, gdzie odnotowano – 21.518 nowych bezrobotnych. Należy tu jednak pamiętać, iż Bydgoszcz jest największym i najbardziej rozwiniętym miastem w województwie (na terenie Bydgoszczy swoją siedzibę posiada 35,2% wszystkich zarejestrowanych na terenie województwa spółek handlowych)³.

³ Biuletyn statystyczny województwa kujawsko – pomorskiego za IV kwartał 2005 roku.

Strukturę napływu bezrobotnych według zawodów na poziomie grup wielkich prezentuje poniższy wykres.

Badając strukturę noworejestrowanych bezrobotnych na poziomie grup dużych w 2005 r., można zauważyć, iż do urzędów pracy najczęściej zgłaszali się przedstawiciele następujących grup zawodowych:

- robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń (11,8% nowych rejestracji),
- pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (8,5%),
- modelki, sprzedawcy i demonstratorzy (8,0%),
- pracownicy pozostałych specjalności (7,5%),
- górnicy i robotnicy budowlani (7,4%),
- średni personel techniczny (7,4%).

Nowe rejestracje bezrobotnych z sześciu wymienionych powyżej grup stanowią 56,8% łącznego napływu bezrobotnych posiadających zawód w 2005 r. na terenie województwa. W roku poprzednim bezrobotni z tymi zawodami stanowili 57,1%.

Duży napływ do rejestrów zanotowano również wśród bezrobotnych bez zawodu – 20.406, co stanowi 11,0% ogółu nowych rejestracji. W ubiegłym roku było to 16.266 osób i 9,3% ogółu nowych rejestracji.

W województwie kujawsko-pomorskim w rankingu bezrobotnych pod względem największej liczby nowych rejestracji na pierwszym miejscu uplasowała się grupa osób bez zawodu. Cecha ta jest wspólna, dla 18 z 23 powiatów regionów. Na dalszych czterech miejscach na poziomie grup elementarnych znalazły się:

2. sprzedawcy i demonstratorzy,
3. pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani,
4. ślusarze i pokrewni,
5. mechanicy pojazdów.

W większości powiatów powyższe grupy znajdują się w ścisłej czołówce, jednakże w niektórych powiatach na czołowych miejscach znalazły się następujące grupy elementarne:

1. pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej nie sklasyfikowani (7 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Grudziądz i Toruń oraz powiaty brodnicki, chełmiński, rypiński, wąbrzeski;
2. technicy mechanicy (6 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Bydgoszcz oraz powiaty bydgoski, radziejowski, nakielski, włocławski, żniński;
3. gospodarze budynków (9 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Toruń oraz powiaty grudziądzki, inowrocławski, świecki;
4. stolarze i pokrewni (12 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiaty brodnicki, sępoleński, świecki i tucholski.

W niektórych powiatach największy napływ bezrobotnych dotyczył grup zawodowych z dużo niższą pozycją w rankingu wojewódzkim, np.:

1. robotnicy pomocniczy w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni (43 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat rypiński;
2. rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej (47 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat gołubsko-dobrzyński;
3. zmiatacze i pokrewni (56 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat radziejowski.

2.2.2. STRUKTURA BEZROBOTNYCH WEDŁUG ZAWODÓW NA KONIEC 2005 R.

Według stanu na koniec grudnia 2005 r. w województwie kujawsko – pomorskim w rejestrach bezrobotnych pozostawało 188.021 osób bez pracy. Strukturę bezrobotnych według wielkich grup zawodowych na dzień 31.12.2005 r. w porównaniu ze stanem na dzień 31.12.2004 r. prezentuje poniższy wykres.

Badając strukturę bezrobotnych według stanu na dzień 31.12.2005 r. można zauważyć, iż największa liczba zarejestrowanych występuje w tych samych grupach, w których odnotowano największy napływ bezrobotnych.

Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy to grupa obejmująca zawody wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia niezbędnego przy uzyskiwaniu i obróbce surowców, wytwarzaniu i naprawie towarów oraz budowy, konserwacji i naprawy dróg, konstrukcji i maszyn. Przedstawiciele tej grupy na koniec 2005 r. stanowili **28,3%** ogółu bezrobotnych i **32,1%** osób bezrobotnych posiadających zawód (w 2004 r. było to odpowiednio 29,6% i 33,3%). Spośród robotników przemysłowych i rzemieślników bardzo dużym bezrobociem odznaczają się trzy grupy duże:

- robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń – 19.995 osób bezrobotnych, 12,0 % bezrobotnych posiadających zawód;
- pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 18.498 osób bezrobotnych, 11,1% bezrobotnych posiadających zawód;
- górnicy i robotnicy budowlani – 13.529 osób bezrobotnych, 8,2% bezrobotnych posiadających zawód.

Rozpatrując bardziej szczegółowy podział, na poziomie elementarnych grup zawodowych okazuje się, iż najczęściej bezrobotnymi są osoby z zawodami należącymi do następujących grup:

1. ślusarze i pokrewni – 6.089 osób z czego 95,4% to bezrobotni z zawodem *ślusarz*;
2. krawcy, kapelusznicy i pokrewni – 4.764 osoby z czego 97,6% to bezrobotni z zawodem *krawiec*;
3. mechanicy pojazdów samochodowych – 4.529 osób z czego 63,1% to bezrobotni z zawodem *mechanik samochodów osobowych*, a 26,3% stanowią *pozostali mechanicy pojazdów samochodowych*;
4. murarze i pokrewni – 4.286 osób z czego 98,6% to bezrobotni z zawodem *murarz*;
5. piekarze, cukiernicy i pokrewni – 3.754 osoby w tym 57,2% to bezrobotni z zawodem *piekarz*, a 41,9% stanowią *cukiernicy*.

Bezrobotni zarejestrowani w wymienionych powyżej pięciu grupach elementarnych to łącznie 44,0% z ogółu bezrobotnych zarejestrowanych wśród robotników przemysłowych i rzemieślników.

Duże bezrobocie odnotowano również w 5-tej grupie wielkiej – **pracownicy usług osobistych i sprzedawcy**. Zgodnie z rozporządzeniem grupa ta obejmuje zawody wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia niezbędnego do świadczenia usług ochrony, usług osobistych związanych m.in. z podróżowaniem, prowadzeniem gospodarstwa, dostarczaniem żywności, opieką osobistą oraz do sprzedawania i demonstrowania towarów w sklepach hurtowych czy detalicznych. Przedstawiciele tej grupy stanowią **16,6%** ogółu bezrobotnych i **18,8%** osób bezrobotnych posiadających zawód (w 2004 r. było to odpowiednio 16,5% i 18,6%). Spośród pracowników usług osobistych i sprzedawców dużym bezrobociem odznaczają się obydwie wyszczególnione grupy duże:

- modelki, sprzedawcy i demonstratorzy – 19.437 osób bezrobotnych, 11,7% bezrobotnych posiadających zawód;
- pracownicy usług osobistych i ochrony – 11.822 osoby bezrobotne, 7,1% bezrobotnych posiadających zawód.

Na poziomie elementarnych grup zawodów wyróżniają się tu w szczególności:

1. sprzedawcy i demonstratorzy – 19.436 osób z czego 99,4% to bezrobotni z zawodem *sprzedawca*;
2. kucharze – 5.099 osób z czego 91,9% to bezrobotni z zawodem *kucharz*.

Osoby zarejestrowane w tych dwóch grupach elementarnych stanowią, aż 78,5% bezrobotnych w 5-tej grupie wielkiej.

Wysoka liczba osób bezrobotnych została odnotowana również w 9-tej grupie wielkiej – **pracownicy przy pracach prostych**. Jest to grupa skupiająca zawody wymagające niskich lub podstawowych umiejętności i niewielkiej wiedzy teoretycznej niezbędnej do wykonywania prostych i rutynowych prac. Na koniec 2005 r. bezrobotni z tej grupy stanowili **13,7%** ogółu bezrobotnych i **15,5%** osób bezrobotnych posiadających zawód (w 2004 r. było to odpowiednio 13,2% i 14,8%). Znaczną liczbą bezrobotnych wyróżniają się tu dwie grupy duże:

- pracowników przy pracach prostych w handlu i usługach – 14.335 osób bezrobotnych, 8,6% bezrobotnych posiadających zawód;
- robotników pomocniczych w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie – 11.090 osób bezrobotnych, 6,7% bezrobotnych posiadających zawód.

Na poziomie grup elementarnych największe bezrobocie występuje w następujących grupach zawodów:

1. pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i podobne – 6.072 osoby z czego 63,0% to bezrobotni z zawodem *sprzątaczkę*, natomiast 18,2% stanowią *pomoce kuchenne*;
2. robotnicy przy pracach prostych w przemyśle – 5.029 osób z czego 75,6% to bezrobotni z zawodem *robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym*, natomiast 17,6% stanowią osoby z zawodem *pakowacz*;
3. gospodarze budynków – 4.962 osoby z czego 99,5% to bezrobotni z zawodem *robotnik gospodarczy*;
4. robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym – 3.794 osoby z czego 100,0% to bezrobotni z zawodem *robotnik budowlany*.

Bezrobotni wchodzący w skład tych czterech grup elementarnych stanowią 77,3% bezrobotnych pracowników przy pracach prostych.

Podobny poziom bezrobocia można zaobserwować również w 3-ciej grupie wielkiej – **technicy i inny średni personel**. Jest to grupa obejmująca zawody wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia niezbędnego do wykonywania głównie prac technicznych i podobnych, związanych z badaniem i stosowaniem naukowych oraz artystycznych metod działania. Technicy i inny średni personel to **12,9%** ogółu bezrobotnych i **14,6%** bezrobotnych posiadających zawód (w 2004 r. było to odpowiednio 12,5% i 14,0%). W tej grupie najwięcej zarejestrowanych na koniec 2005 r. należało do trzech grup dużych:

- pracownicy pozostałych specjalności – 10.028 osób bezrobotnych, 6,0% bezrobotnych posiadających zawód;
- średni personel techniczny – 8.586 osób bezrobotnych, 5,2% bezrobotnych posiadających zawód;
- średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia – 5.560 osób bezrobotnych, 3,3% bezrobotnych posiadających zawód.

Natomiast w grupach elementarnych największą liczbę zarejestrowanych odnotowano pośród:

1. pracowników do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowanych – 5.837 osób, z czego 95,2% stanowią bezrobotni z zawodem *asystent ekonomiczny* (zawód szkolny technik ekonomista);
2. techników mechaników – 2.734 osoby, z czego 88,7% stanowią bezrobotni z zawodem *technik mechanik*, natomiast 7,7% to *technicy mechanizacji rolnictwa*;
3. techników rolników, leśników i pokrewnych – 2.685 osób, z czego 77,2% stanowią bezrobotni z zawodem *technik rolnik*, kolejne 16,0% to *technicy ogrodnicy*.

Zarejestrowani w wyżej wymienionych grupach elementarnych stanowią 46,4% bezrobotnych techników i innego średniego personelu.

Analizując najliczniejsze grupy bezrobotnych w województwie kujawsko-pomorskim na koniec grudnia 2005 r. nie można zapominać o fakcie, iż na terenie województwa zarejestrowanych jest 22.029 osób **bez zawodu**. Grupa ta stanowi 11,7% ogółu bezrobotnych. W porównaniu z rokiem ubiegłym populacja ta zmniejszyła się o 1,3%.

W województwie kujawsko – pomorskim, na poziomie dużych grup zawodowych, według stanu na dzień 31.12.2005 r. najmniejsze bezrobocie występowało wśród:

- przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i zawodowych działaczy – 6 osób,
- sił zbrojnych – 8 osób,
- nauczycieli praktycznej nauki zawodu i instruktorów – 70 osób.

W województwie kujawsko-pomorskim w rankingu pod względem największej liczby bezrobotnych na pierwszym miejscu uplasowała się grupa osób bez zawodu. Cecha ta jest wspólna, aż dla 16 z 23 powiatów regionu. Na dalszych czterech miejscach na poziomie grup elementarnych znalazły się:

2. sprzedawcy i demonstratorzy,
3. ślusarze i pokrewni
4. pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i podobne,
5. pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani;

W większości powiatów wyżej wymienione grupy zawodów znajdują się w ścisłej czołówce, jednakże w niektórych powiatach na najwyższych miejscach znaleźli się przedstawiciele następujących grup:

1. robotnicy przy pracach prostych w przemyśle (7 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Toruń i Włocławek oraz powiaty brodnicki, lipnowski, radziejowski, włocławski;
2. robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym (12 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Grudziądz oraz powiaty aleksandrowski, grudziądzki, lipnowski, rypiński, włocławski;
3. gospodarze budynków (8 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Toruń, powiaty inowrocławski, nakielski, sępoleński, świecki;
4. krawcy, kapelusznicy i pokrewni (9 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiaty chełmiński, nakielski, toruński, tucholski;
5. pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani (14 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Grudziądz i Toruń, oraz powiaty brodnicki i rypiński.

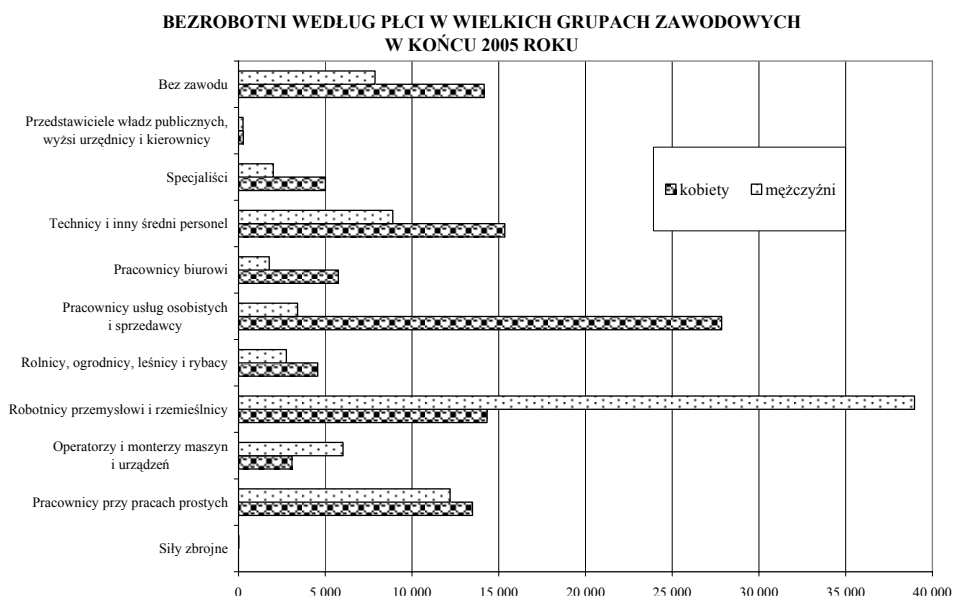
W niektórych powiatach w czołówce znajdują się grupy zawodów z dużo niższą pozycją w rankingu wojewódzkim, można tu wymienić, np.:

1. technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni (19 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiaty golubsko – dobrzyński, wąbrzeski;
2. rolnicy produkcji roślinnej (20 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat grudziądzki;
3. rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej (25 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat golubsko-dobrzyński i żniński;
4. robotnicy pomocniczy w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewnym (29 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat radziejowski;
5. zamiatacze i pokrewni (41 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat radziejowski
6. ekonomiści (43 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat sępoleński.

2.2.3. BEZROBOTNE KOBIETY WEDŁUG ZAWODÓW

Na koniec grudnia 2005 r. w województwie kujawsko-pomorskim pozostawały 103.872 **kobiety zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy**, co stanowiło **55,2%** ogółu bezrobotnych. W porównaniu z końcem roku ubiegłego populacja bezrobotnych kobiet spadła o 3,3%. Wśród zarejestrowanych kobiet zdecydowana większość (86,4%) posiada wyuczony zawód.

Badając sytuację kobiet na poziomie konkretnych powiatów okazuje się, że zdecydowanie najwięcej bezrobotnych kobiet jest w powiecie inowrocławskim (11.250 osób) i Bydgoszczy (9.633 osoby). Natomiast najwyższy udział kobiet w ogóle bezrobotnych zaobserwowano w powiecie sępoleńskim, gdzie kobiety stanowią 58,7% bezrobotnych oraz świeckim, w którym udział ten wynosi 58,3% bezrobotnych. Najniższy udział kobiet wśród bezrobotnych, na koniec 2005 r., wystąpił w powiecie radziejowskim – 47,7%. Poniższy wykres prezentuje strukturę bezrobotnych według płci na poziomie wielkich grup zawodowych.

Pośród bezrobotnych kobiet, najliczniej reprezentowana jest 5-ta grupa wielka, czyli pracownicy usług osobistych i sprzedawcy – 27.851 kobiet (89,1% bezrobotnych w 5-tej grupie wielkiej). Pośród pracowników usług osobistych i sprzedawców najliczniej reprezentowane są dwie grupy duże:

- modelki, sprzedawcy i demonstratorzy – 18.079 bezrobotnych kobiet (20,2% kobiet posiadających zawód), głównie są to osoby z zawodem *sprzedawcy* (99,4% kobiet w tej grupie dużej);
- pracownicy usług osobistych i ochrony – 9.772 bezrobotne kobiety (10,9% kobiet posiadających zawód), głównie są to kobiety z zawodami: *kucharz* (40,1% kobiet w tej grupie dużej), *fryzjer* (15,9% kobiet w tej grupie dużej) oraz *kelner* (13,2% kobiet w tej grupie dużej).

Na poziomie dużych grup zawodowych znaczną liczbą bezrobotnych kobiet charakteryzują się także:

- pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 11.695 bezrobotnych kobiet (13,0% kobiet posiadających zawód), głównie są to kobiety z zawodami: *krawiec* (39,1% ogółu kobiet w tej grupie dużej), *szwaczka* (25,4% ogółu kobiet w tej grupie dużej), *cukiernik* (8,8% ogółu kobiet w tej grupie dużej);
- pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach – 9.621 bezrobotnych kobiet (10,7% kobiet posiadających zawód), głównie są to kobiety z zawodami: *sprzątaczką* (39,2% ogółu kobiet w tej grupie dużej), *robotnik gospodarczy* (22,8% ogółu kobiet w tej grupie dużej), *pomoc kuchenna* (11,0% ogółu kobiet w tej grupie dużej) oraz *salowa* (7,0% ogółu kobiet w tej grupie dużej);
- pracownicy pozostałych specjalności – 8.101 bezrobotnych kobiet (9,0% kobiet posiadających zawód), głównie są to kobiety z zawodami: *asystent ekonomiczny* (59,2% ogółu kobiet w tej grupie dużej) oraz *handlowiec* (8,8% ogółu kobiet w tej grupie dużej).

Badając bezrobocie wśród kobiet nie można zapominać o kobietach, które nie posiadają zawodu. Grupa kobiet **bez zawodu** na koniec grudnia 2005 r. liczyła 14.161 osób, co stanowiło 13,6% ogółu zarejestrowanych kobiet. Włącznie z wymienionymi powyżej grupami dużymi stanowi to 68,8% ogółu bezrobotnych kobiet.

Analizując strukturę bezrobocia wśród kobiet według zawodów warto wymienić także grupy, które (choć są mniej liczne) charakteryzują się wysokim udziałem kobiet w ogóle bezrobotnych w badanej grupie dużej. Do takich grup poza wymienionymi wcześniej należą:

- pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów – 899 bezrobotnych kobiet, co stanowi 91,9% bezrobotnych w tej grupie, głównie są to kobiety z zawodami: *kasjer handlowy* (25,9%), *telefonistka* (22,4%) oraz *repcjonista* (8,3%);
- specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia – 968 bezrobotnych kobiet, co stanowi 84,1% bezrobotnych w tej grupie, najczęściej są to kobiety z zawodami: *pielęgniarka* (50,8%), *położna* (8,3%), *inżynier rolnictwa* (7,4%) i *inżynier zootechniki* (6,6%);
- pracownicy obsługi biurowej – 4.855 bezrobotnych kobiet, co stanowi 74,2% bezrobotnych w tej grupie, przeważnie są to kobiety z zawodami: *pracownik biurowy* (62,0%), *asystent rachunkowości* (8,0%), *magazynier* (7,7%), *sekretarka* (5,9%) oraz *pozostali pracownicy finansowo – statystyczni* (5,1%).

Podsumowując w czołówce grup o wysokim wskaźniku bezrobocia wśród kobiet występują grupy o największej liczbie bezrobotnych lub z zawodami wykonywanymi najczęściej przez kobiety, tak jak ma to miejsce w wymienionych powyżej grupach.

Na koniec grudnia 2005 r. w rejestrach bezrobotnych pozostawało 5.098 **kobiet do 12 miesięcy od dnia zakończenia nauki**, stanowiły one 61,7% zarejestrowanych w tej kategorii. Najliczniej były to reprezentantki 3-ciej grupy wielkiej, tj. technicy i inny średni personel. Na koniec grudnia 2005 r., stanowili oni 36,7% ogółu kobiet posiadających zawód zarejestrowanych w tej kategorii. Na poziomie grup dużych największe bezrobocie kobiet dotyczyło:

- pracowników pozostałych specjalności – 756 kobiet (20,0% kobiet posiadających zawód w tej kategorii), z czego 70,2% stanowią kobiety z zawodami *asystent ekonomiczny i handlowiec*;
- średniego personelu w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia – 378 kobiet (10,0% kobiet posiadających zawód w tej kategorii), z czego 63,0% stanowią kobiety z zawodami: *technik żywienia i gospodarstwa domowego, pozostali technicy technologii żywności, technik rolnik*;
- średni personel techniczny – 253 kobiet (6,7% kobiet posiadających zawód w tej kategorii), z czego 62,1% to kobiety z zawodami: *technik technologii odzieży, technik informatyk oraz technik ochrony środowiska*.

Pośród kobiet do 12 miesięcy od dnia zakończenia nauki licznie reprezentowana jest także 5-ta grupa wielka (998 kobiet w tej kategorii). **Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** to wśród tej subpopulacji 26,4% kobiet posiadających zawód. Są to zarówno kobiety z grupy zawodowej modelki, sprzedawcy i demonstratorzy – 627 kobiet (16,6% kobiet posiadających zawód w tej kategorii), przy czym kobiety z zawodem *sprzedawcy* stanowią 99,7% tej grupy, jak i przedstawicielki grupy pracownicy usług osobistych i ochrony – 371 kobiet (9,8% kobiet posiadających zawód w tej kategorii), z czego 85,2% to kobiety z zawodami: *kucharz małej gastronomii, fryzjer, kucharz oraz kosmetyczka*.

Znaczny odsetek kobiet do 12 miesięcy od dnia zakończenia nauki tworzą osoby zarejestrowane w następujących dwóch grupach dużych:

- pozostali specjaliści – 539 kobiet (14,3% kobiet posiadających zawód w tej kategorii), z czego 51,4% to kobiety z zawodami: *pedagog, specjalista administracji publicznej, ekonomista oraz specjalista do spraw marketingu i handlu*;
- pracownicy obsługi biurowej – 306 kobiet (8,1% kobiet posiadających zawód w tej kategorii), z czego 82,4% to kobiety z zawodem: *pracownik biurowy*.

W tej subpopulacji znaczącą grupę tworzyły również **kobiety bez zawodu**, które na koniec grudnia 2005 r. stanowiły 25,9% kobiet do 12 miesięcy od dnia zakończenia nauki.

Jak można zauważyć bezrobotne kobiety w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki są przedstawicielkami grup zawodowych o największej liczbie bezrobotnych kobiet. Pozostali specjaliści to jedyna grupa duża, w której występuje znaczny udział kobiet do 12 miesięcy od dnia zakończenia nauki, a jednocześnie nie jest to grupa wcześniej wymieniona jako jedna z grup o dużej liczbie bezrobotnych kobiet.

Na koniec grudnia 2005 r. w powiatowych rejestrach pozostawało 46.138 kobiet poprzednio pracujących pozostających **bez pracy powyżej 12 miesięcy** (60,8% grupy). Najwięcej bezrobotnych kobiet w tej subpopulacji należało do następujących grup dużych:

- modelki, sprzedawcy i demonstratorzy – kobiety bez pracy powyżej 12 miesięcy stanowią 52,4% bezrobotnych kobiet w tej grupie (9.474 osoby) przy czym 99,4% to kobiety z zawodem *sprzedawca*;
- pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 51,4% kobiet w tej kategorii (6.016 zarejestrowanych) z czego 79,0% stanowią przedstawicielki zawodów: *krawiec, szwaczka, cukiernik, obuwnik przemysłowy oraz piekarz*;
- pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach – 60,3% kobiet w tej kategorii (5.804 osoby) z czego 78,4% to kobiety z zawodami: *sprzątaczką, robotnik gospodarczy, pomoc kuchenna, salowa*;
- pracownicy usług osobistych i ochrony – 48,4% kobiet w tej kategorii (4.726 bezrobotnych) z czego 79,0% stanowią kobiety z zawodami: *kucharz, fryzjer, kelner oraz opiekunka domowa*;
- pracownicy pozostałych specjalności – 34,1% kobiet w tej kategorii (2.766 zarejestrowanych) przy czym 62,6% to kobiety z zawodem: *asystent ekonomiczny*.

Grupa kobiet **bez zawodu** pozostająca bez pracy powyżej 12 miesięcy liczy 2.321 osób, co stanowi 5,0% ogółu kobiet pozostających w tej subpopulacji. Jednocześnie udział tej grupy w ogóle kobiet bez zawodu wynosi 16,4% oznacza to, że na 100 kobiet zarejestrowanych jako osoby bez zawodu 16 pozostaje bez pracy powyżej 12 miesięcy.

Na poziomie województwa w rankingu bezrobotnych kobiet grupa **bez zawodu** uplasowała się na drugiej pozycji. Na czołowych miejscach na poziomie grup elementarnych znalazły się kobiety o następujących zawodach:

1. sprzedawcy i demonstratorzy,
2. bez zawodu,
3. pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i podobne,
4. pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani,
5. krawcy, kapelusznicy i pokrewni.

W większości powiatów powyższe grupy znajdują się w ścisłej czołówce, jednakże w niektórych powiatach na najwyższych miejscach można odnaleźć:

1. kucharzy (6 miejsce w rankingu wojewódzkim) – sytuacja ta powtarza się w 11 powiatach;
2. robotników przy pracach prostych w przemyśle (7 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Toruń i Włocławek oraz powiaty aleksandrowski, lipnowski, włocławski;
3. pracowników obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowanych (8 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Grudziądz i Toruń, oraz powiaty brodnicki i rypiński;
4. szwaczki, hafciarki i pokrewni (9 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Grudziądz oraz powiaty lipnowski, radziejowski;
5. gospodarzy budynków (10 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiaty inowrocławski, nakielski, sępoleński.

W niektórych powiatach na czołowych miejscach występują grupy zawodów z dużo niższą pozycją niż w rankingu wojewódzkim, np.:

1. rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej (16 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat golubsko-dobrzyński;
2. pracownicy domowej opieki osobistej (17 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat grudziądzki;
3. ekonomiści (23 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat sępoleński.

Porównując powyższy ranking zawodów (na poziomie grup elementarnych), w których zarejestrowano największą liczbę bezrobotnych kobiet z analogicznym rankingiem dla ogółu bezrobotnych zaprezentowanym wcześniej można zauważyć, iż najczęściej dotyczy on tych samych zawodów. Różnice pojawiają się tylko w przypadku zawodów typowo kobiecych jak np. *szwaczki, hafciarki i pokrewni* oraz miejsca danego zawodu w rankingu dla kobiet a rankingu dla ogółu bezrobotnych.

2.2.4. BEZROBOTNE OSOBY W OKRESIE DO 12 MIESIĘCY OD DNIA ZAKOŃCZENIA NAUKI WEDŁUG ZAWODÓW

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy nie zawiera pojęcia „bezrobotny absolwent”, co nie oznacza, że osoby, które ukończyły właśnie edukację nie rejestrują się w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotni. Obowiązujące obecnie zasady sprawozdawczości o rynku pracy pozwalają zidentyfikować grupę bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki, w skład której wchodzi osoby wcześniej nazywane „bezrobotnymi absolwentami”.

Na koniec grudnia 2005 r. w powiatowych urzędach pracy województwa kujawsko-pomorskiego zarejestrowanych pozostawało **8.267 osób będących w okresie do 12 miesięcy od dnia zakończenia nauki** (4,4% ogółu bezrobotnych). Ze względu na wspomnianą już zmianę dotyczącą zastąpienia kategorii „absolwentów” nową kategorią bezrobotnych „osób do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki” brak jest możliwości porównania danych dotyczących tej grupy z 2004 r.

W poszczególnych powiatach województwa najwięcej zarejestrowanych w tej subpopulacji odnotowano w powiecie inowrocławskim 1.084 osoby oraz w miastach Bydgoszcz (820 osób) i Toruń (705 osób). Natomiast najwyższy odsetek bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia zakończenia nauki w ogóle bezrobotnych zauważyć można w Toruniu (6,3%) i powiecie golubsko – dobrzyńskim (6,1%). Najniższy udział tej podgrupy wśród bezrobotnych, na koniec 2005 r., wystąpił w Grudziądzu (3,4%) oraz powiatach grudziądzkim (3,3%), nakielskim i żnińskim (w obydwu powiatach wyniósł 3,2%).

Zdecydowanie najwięcej bezrobotnych w tej kategorii – 2.327 osób to przedstawiciele 3-ciej grupy wielkiej (**technicy i inny średni personel**). Osoby z zawodami należącymi do tej grupy stanowią 36,7% bezrobotnych posiadających zawód w okresie do 12 miesięcy od dnia zakończenia nauki. Dodatkowo wyróżnić można dwie grupy wielkie: **specjaliści**, dla których podobny udział wynosi 20,1% oraz **pracowników usług osobistych i sprzedawców** – 19,0% bezrobotnych w tej kategorii posiadających zawód. Dużą grupę osób w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki stanowią również osoby **bez zawodu** – 23,3% bezrobotnych w tej kategorii.

Na poziomie województwa wśród pierwszych pięciu miejsc w rankingu pod względem największej liczby bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od dnia zakończenia nauki grupa **bez zawodu** uplasowała się, podobnie jak w rankingu dla ogółu bezrobotnych, na pierwszym miejscu. Osoby bez zawodu znalazły się na dalszym miejscu tylko w trzech powiatach chełmińskim (na miejscu 37), rypińskim (na 15 miejscu) oraz w Toruniu (na 50 miejscu). W rankingu wojewódzkim na pozostałych czterech miejscach na poziomie grup elementarnych znalazły się:

2. sprzedawcy i demonstratorzy;
3. pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani;
4. pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani;
5. kucharze.

W większości powiatów wymienione wyżej zawody znajdują się w ścisłej czołówce, jednakże w niektórych powiatach na czołowych miejscach można odnaleźć takie zawody jak, np:

1. agenci do spraw sprzedaży (6 miejsce w rankingu wojewódzkim) – sytuacja taka powtarza się w 10 powiatach;
2. technicy mechanicy (7 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiaty bydgoski, mogileński, radziejowski oraz toruński;
3. mechanicy pojazdów samochodowych (8 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiaty golubsko – dobrzyński, grudziądzki, lipnowski i żniński;
4. piekarze, cukiernicy i pokrewni (9 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiaty brodnicki, golubsko – dobrzyński, lipnowski oraz żniński.

W niektórych przypadkach w czołówce znajdują się zawody, które w rankingu wojewódzkim zajmują dużo niższą pozycję. Można tu wymienić następujące zawody:

1. technicy informatycy (18 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiaty chełmiński, radziejowski, sępoleński;
2. technicy gdzie indziej niesklasyfikowani (20 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat radziejowski;
3. ekonomiści (21 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat włocławski;
4. krawcy, kapelusznicy i pokrewni (25 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat nakielski;
5. mechanicy – monterzy maszyn i urządzeń (34 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat włocławski.

2.2.5. OSOBY POPRZEDNIO PRACUJĄCE POZOSTAJĄCE BEZ PRACY POWYŻEJ 12 MIESIĘCY WEDŁUG ZAWODÓW

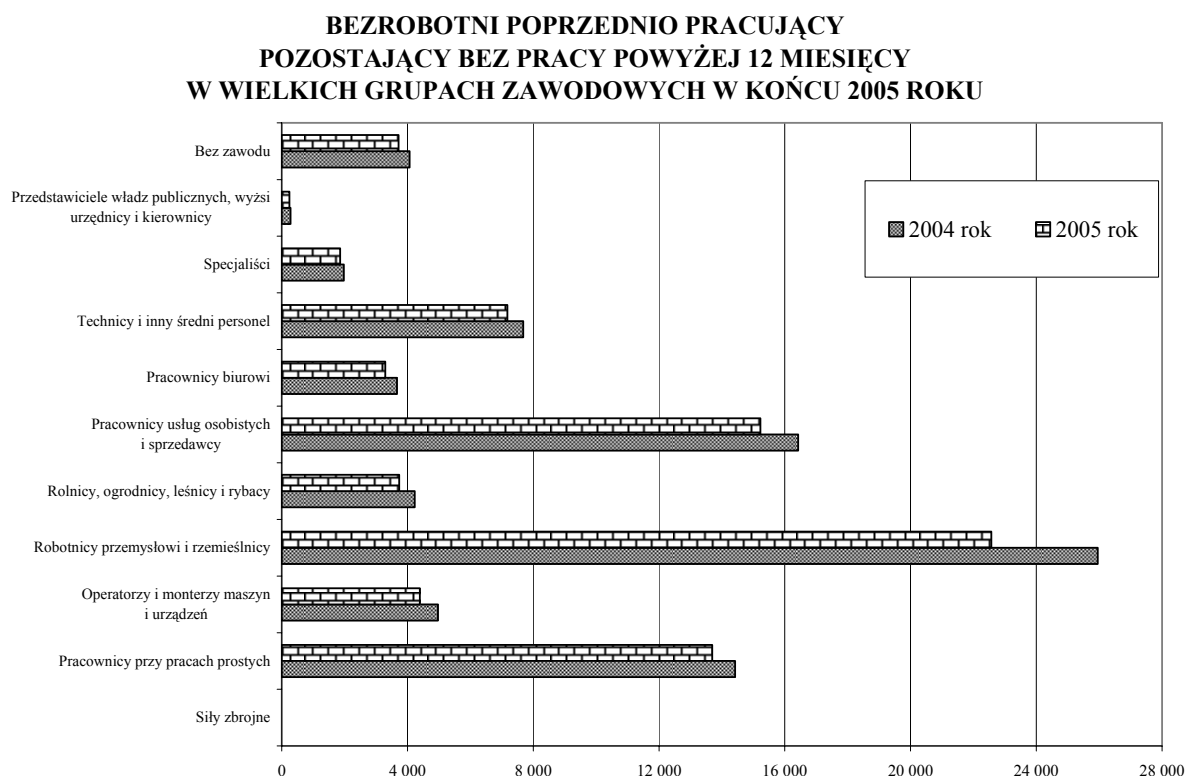
Zgodnie z przepisami obowiązującymi do 31 października 2005 r. przez długotrwale bezrobotnego należało rozumieć bezrobotnego pozostającego w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat. Od 1 listopada 2005 r. obowiązują znowelizowane zapisy *Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, które stanowią, że długotrwale bezrobotny to bezrobotny pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu pracy i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

Jest to nowa kategoria bezrobotnych, w związku z tym nie można przeprowadzać porównań z okresami poprzednimi, w których za długotrwale bezrobotnych uważano osoby pozostające w rejestrach pup dłużej niż 12 miesięcy od ostatniej rejestracji.

Załącznik nr 3 do sprawozdania o rynku pracy pozwala na identyfikację osób bezrobotnych, poprzednio pracujących, według czasu pozostawania bez pracy. Na koniec grudnia zeszłego roku w rejestrach bezrobotnych pozostawało **75.898 osób poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy**, co stanowiło 40,4% ogółu bezrobotnych. W porównaniu z 2004 r. liczba bezrobotnych w tej subpopulacji zmalała o 7.763 osoby, natomiast jej udział w ogóle bezrobotnych zmniejszył się o 1,5%.

Rozpatrując sytuację osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy na poziomie poszczególnych powiatów województwa kujawsko-pomorskiego okazuje się, iż największy udział bezrobotnych w tej kategorii w ogóle bezrobotnych odnotowano w powiecie inowrocławskim, gdzie wskaźnik ten osiągnął wartość 47,0% (9.408 osób). Natomiast najniższą wartość tego wskaźnika można obserwować w powiatach toruńskim (35,3% ogółu bezrobotnych i 2.908 osób zarejestrowanych w tej subpopulacji) oraz lipnowskim (35,4% i 2.707 osób).

Na terenie województwa bezrobotni poprzednio pracujący pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy są najczęściej przedstawicielami grup zawodowych, w których występuje największe bezrobocie. Strukturę tej kategorii bezrobotnych według wielkich grup zawodowych prezentuje poniższy wykres.

Z zaprezentowanego powyżej wykresu wynika, iż struktura zawodowa osób poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy nie zmieniła w porównaniu z 2004 r. Nadal osoby zarejestrowane w tej kategorii to najczęściej bezrobotni z zawodami należącymi do 7-mej grupy wielkiej, czyli **robotników przemysłowych i rzemieślników**. Przedstawiciele tej grupy na koniec badanego okresu stanowili 29,7% ogółu zarejestrowanych w tej kategorii (22.568 osób). W szczególności można tu wymienić reprezentantów następujących grup dużych:

- pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 8.314 bezrobotnych w tej kategorii, z czego 61,9% to osoby z zawodami: *krawiec, szwaczka, piekarz oraz cukiernik*;
- robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń – 7.838 osób, z czego 62,6% to osoby z zawodami z grup elementarnych: *ślusarze i pokrewni, mechanicy pojazdów samochodowych oraz ustawiacze – operatorzy obrabiarek skrawających do metali*;
- górnicy i robotnicy budowlani – 5.718 osób, z czego 53,4% to osoby z zawodami z grup elementarnych: *murarze i pokrewni oraz malarze budowlani i pokrewni*.

Pośród bezrobotnych w tej kategorii silnie reprezentowana jest także 5-ta grupa wielka – **pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** (20,1% ogółu zarejestrowanych w tej kategorii – 15.227). W szczególności są to przedstawiciele dwóch grup dużych:

- modelki, sprzedawcy i demonstratorzy – 9.950 bezrobotnych w tej kategorii, z czego 99,4% to osoby z zawodem: *sprzedawca*;
- pracownicy usług osobistych i ochrony – 5.277 osób, z czego 65,7% to osoby z zawodami: *kucharz, kelner i fryzjer*.

Podobny poziom bezrobocia w tej kategorii bezrobotnych można zauważyć w 9-tej grupie wielkiej, czyli **pracownikach przy pracach prostych** (18,0% ogółu bezrobotnych w tej kategorii i 13.693 osoby zarejestrowane). W tej grupie wielkiej najliczniej reprezentowane są dwie grupy duże:

- pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach – 8.038 bezrobotnych w tej kategorii, z czego 59,0% to osoby z zawodami: *robotnik gospodarczy oraz sprzątaczką*;
- robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie – 5.544 bezrobotnych w tej kategorii, z czego 67,0% to osoby z zawodami: *robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym oraz robotnik budowlany*.

Znaczną grupę osób poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy na terenie województwa stanowią również osoby **bez zawodu** – 3.715 bezrobotnych (4,9% bezrobotnych w tej podgrupie).

Oprócz grup, w których występuje największa liczba bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, można też wyszczególnić grupy zawodów generujących długotrwałe bezrobocie. Zawody te można odnaleźć wykorzystując **wskaźnik długotrwałego bezrobocia**⁴. I tak na poziomie dużych grup zawodowych, poza wymienionymi wcześniej grupami, warto jeszcze wskazać grupy o wskaźniku długotrwałego bezrobocia powyżej 50,0%, do których należą:

- rolnicy – 2.378 bezrobotnych w tej kategorii, z czego 81,3% stanowią bezrobotni z zawodami: *pozostali rolnicy produkcji roślinnej oraz rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej*;
- operatorzy i monterzy maszyn – 1.679 bezrobotnych, z czego 45,0% stanowią przedstawiciele grup elementarnych: *monterzy wyrobów z metalu, gumy i tworzyw sztucznych, monterzy sprzętu elektronicznego, operatorzy maszyn i urządzeń do przetwórstwa owoców, warzyw, nasion oleistych i pokrewni oraz monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych*;
- operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych – 922 osoby, z czego 60,0% to osoby z zawodami z grup elementarnych: *operatorzy urządzeń do procesów chemicznych i produkcji chemikaliów oraz maszyniści silników, kotłów parowych i pokrewni*;
- robotnicy zawodów precyzyjnych, ceramicy, wytwórcy wyrobów galanteryjnych, robotnicy poligraficzni i pokrewni – 698 osób, z czego 68,6% to bezrobotni z zawodami z grup elementarnych: *zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni, formowacze wyrobów ceramicznych i pokrewni oraz introligator*;
- pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów – 498 osób, z czego 62,2% to osoby z zawodami: *telefonistka, kasjer handlowy, asystent usług pocztowych oraz recepcjonista*;
- leśnicy i rybacy – 345 osób, z czego 67,0% to bezrobotni z zawodem *robotnik leśny*.

Pośród grup dużych charakteryzujących się wysokim wskaźnikiem długotrwałego bezrobocia znalazła się również grupa obejmująca nauczycieli praktycznej nauki zawodu i instruktorów z udziałem 52,9%. W tym przypadku należy jednak pamiętać, iż w danej kategorii na koniec grudnia 2005 r. zarejestrowanych było 37 osób, co stanowi 0,05% bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy.

Na poziomie województwa wśród pierwszych pięciu miejsc w rankingu pod względem największej liczby bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy grupa **bez zawodu** uplasowała się na drugim miejscu. Na pozostałych miejscach w rankingu wojewódzkim na poziomie grup elementarnych znalazły się:

1. sprzedawcy i demonstratorzy,
2. bez zawodu,
3. pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i podobne,
4. robotnicy przy pracach prostych w przemyśle,
5. ślusarze i pokrewni.

⁴ Wskaźnik długotrwałego bezrobocia opisuje jaka część osób zarejestrowanych w badanym zawodzie staje się osobami pozostającymi bez pracy powyżej 12 miesięcy. Jest on wyrażany jako iloraz liczby zarejestrowanych bezrobotnych w badanym zawodzie, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy do ogólnej liczby zarejestrowanych w tym zawodzie.

W większości powiatów powyższe zawody znajdują się w ścisłej czołówce, jednakże w niektórych powiatach na najwyższych miejscach można spotkać również następujące zawody:

1. rolnicy produkcji roślinnej (13 miejsce w rankingu wojewódzkim) – sytuacja ta powtarza się w powiatach: grudziądzkim, lipnowskim, radziejowskim, rypińskim, sępoleńskim, wąbrzeskim i włocławskim;
2. krawcy kapelusznicy i pokrewni (8 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiaty bydgoski, chełmiński, mogileński, nakielski, toruński, tucholski;
3. kucharze (7 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiaty chełmiński, inowrocławski, świecki, tucholski i żniński;
4. gospodarze budynków (6 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiaty golubsko-dobrzyński, inowrocławski, nakielski, sępoleński, świecki.

W niektórych przypadkach na najwyższych miejscach można odnaleźć zawody z dużo niższą pozycją w rankingu wojewódzkim. Można tu wyróżnić pięć zawodów, które w rankingu wojewódzkim znalazły się poniżej 25 miejsca:

1. robotnicy pomocniczy w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni (26 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiaty aleksandrowski, radziejowski,
2. zamiatacze i pokrewni (27 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiaty golubsko-dobrzyński i radziejowski,
3. pracownicy domowej opieki osobistej (28 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat grudziądzki,
4. rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej (33 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat żniński,
5. monterzy wyrobów z metalu, gumy i tworzyw sztucznych (55 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Grudziądz.

Można zwrócić uwagę na fakt, iż powyżej zostały wyszczególnione prawie te same zawody, w których w analogicznym rankingu dla ogółu bezrobotnych odnotowano największą liczbę zarejestrowanych.

2.3. BEZROBOTNI WEDŁUG PRZYNALEŻNOŚCI OSTATNIEGO PRACODAWCY DO SEKCJI PKD

Zgodnie ze stanem na dzień 31.12.2005 r. bezrobotni, według rodzaju działalności ostatniego pracodawcy, najczęściej pochodzili z sekcji **przetwórstwo przemysłowe** – 39.254 osoby bezrobotne, co stanowiło 26,3% ogółu bezrobotnych uprzednio pracujących (w porównaniu z końcem 2004 r. populacja ta zmniejszyła się o 7,5%). Najwyższą liczbę bezrobotnych z tej sekcji zanotowano w powiecie inowrocławskim – 4.781 osób (29,3% bezrobotnych uprzednio pracujących). Jednakże najwyższy udział bezrobotnych z sekcji przetwórstwo przemysłowe zaobserwowano w powiatach tucholskim 33,1% (1.346 osób zarejestrowanych) oraz toruńskim – 31,9% (2.173 osoby).

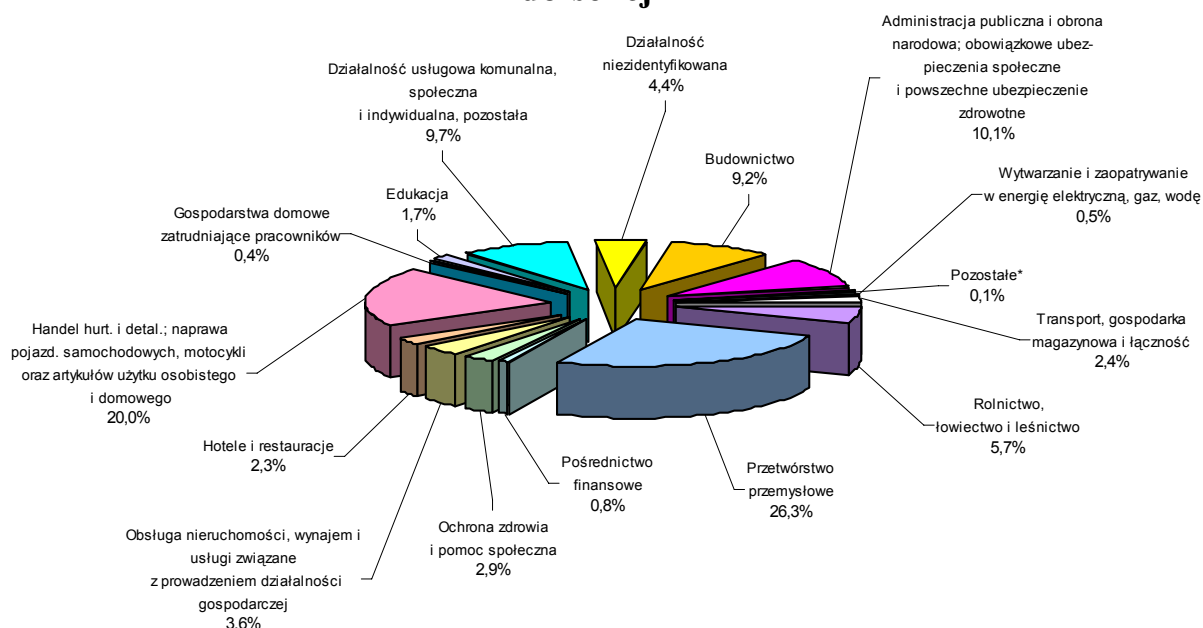
Duża liczba bezrobotnych uprzednio pracujących występuje również w sekcji **handel hurtowy i detaliczny, naprawy pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego** – 29.944 osoby, co stanowi 20,0% bezrobotnych poprzednio pracujących (w porównaniu z końcem 2004 r. populacja ta zmniejszyła się o 8,0%). Najwyższą liczbę bezrobotnych z tej sekcji zanotowano w Bydgoszczy, gdzie na koniec 2005 r. w rejestrach pozostawało 3.245 bezrobotnych z tej sekcji, stanowiło to 22,0% bezrobotnych uprzednio pracujących. Jednakże najwyższy udział bezrobotnych z sekcji handel hurtowy i detaliczny, naprawy pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego odnotowano w powiecie brodnickim – 33,8% (2.051 osób zarejestrowanych).

Pod względem znacznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych wyróżniają się także następujące sekcje PKD:

- administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne – 15.100 osób (10,1% ogółu bezrobotnych), przy czym największy udział tej grupy wystąpił w powiatach: grudziądzkim (21,8%) i wąbrzeskim (21,1%);
- działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała – 14.437 osób (9,7% ogółu bezrobotnych), największy udział wystąpił w powiatach: chełmińskim (31,8%) i golubsko – dobrzyńskim (22,7%);
- budownictwo – 13.757 osób (9,2% ogółu bezrobotnych), największy udział wystąpił we Włocławku (12,8%) oraz powiecie lipnowskim (13,0%).

Bezrobotni zarejestrowani w wyszczególnionych powyżej pięciu sekcjach, na koniec 2005 r. stanowili 75,2% ogółu bezrobotnych poprzednio pracujących. Strukturę bezrobotnych zgodnie z rodzajem działalności ostatniego miejsca pracy według sekcji PKD prezentuje poniższy wykres.

Bezrobotni według przynależności ostatniego pracodawcy do sekcji PKD

*do pozostałych sekcji PKD należą: górnictwo, rybactwo oraz organizacje i zespoły eksterytorialne

W większości powiatów wyszczególnione powyżej sekcje znajdują się na czołowych miejscach, jednakże w niektórych powiatach na najwyższych miejscach można odnaleźć sekcje:

- rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo (6 miejsce w rankingu wojewódzkim) – sytuacja ta powtarza się w 12 powiatach;
- działalność niezidentyfikowana (7 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Włocławek oraz powiaty bydgoski, nakielski, wąbrzeski i włocławski;
- obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (8 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Bydgoszcz, Grudziądz, Toruń oraz powiat sępoleński.

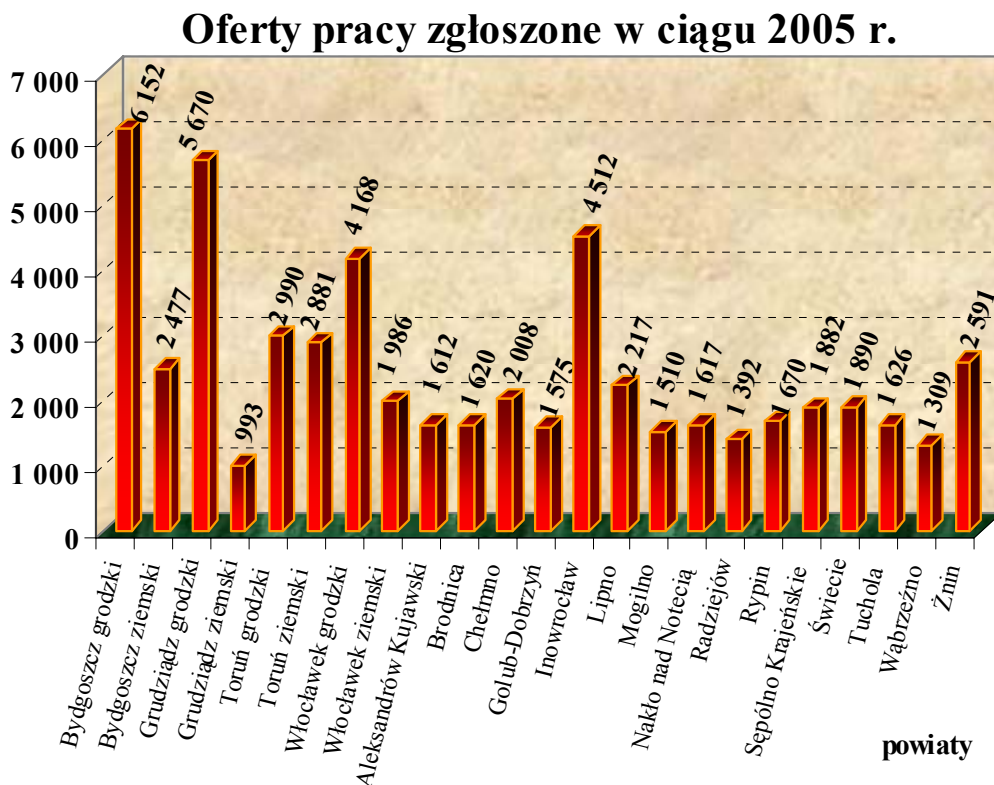
W 2005 r. napływ bezrobotnych według przynależności ostatniego pracodawcy do sekcji PKD był największy dla tych samych sekcji, w których na koniec badanego okresu liczba zarejestrowanych bezrobotnych była największa. W wymienionych wcześniej pięciu pierwszych sekcjach PKD w ciągu całego roku łącznie odnotowano 104.419 rejestracji bezrobotnych, co stanowiło 76,1% napływu bezrobotnych uprzednio pracujących.

III. ANALIZA OFERT PRACY ZGŁOSZONYCH DO POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM WEDŁUG ZAWODÓW

3.1. STRUKTURA ZGŁOSZONYCH OFERT PRACY WEDŁUG ZAWODÓW

Zgodnie ze sprawozdaniem MGiP – 01 o rynku pracy w ciągu 2005 r. do powiatowych urzędów pracy województwa kujawsko – pomorskiego wpłynęło **56.348 ofert zatrudnienia** (w porównaniu z rokiem poprzednim było to o 8.440 oferty – 17,6% więcej). Podobnie jak w roku ubiegłym przeważająca część ofert pochodziła z zakładów usytuowanych w miastach (72,8%). Z sektora publicznego zgłoszono 19.466 ofert, a z prywatnego 36.882 oferty (stanowiło to odpowiednio 34,5% i 65,5% wszystkich ofert). Spośród zgłaszanych ofert – 1.498 przeznaczonych było dla osób niepełnosprawnych, kolejne 963 to oferty dla osób w kategorii do 12 miesięcy od dnia zakończenia nauki.

Rozkład liczby zgłoszonych ofert pracy w poszczególnych powiatach województwa, w 2005 r. przedstawia poniższy wykres.

Jak wynika z powyższego wykresu największa liczba ofert pracy pochodziła z Bydgoszczy (10,9%), Grudziądza (10,1%), powiatu inowrocławskiego (8,0%) oraz Włocławka (7,4%). Warto zauważyć, iż największa liczba ofert wpłynęła do bardzo zróżnicowanych pod względem stopy bezrobocia powiatów, dla których stopa bezrobocia w grudniu 2005 r. wyniosła odpowiednio: Bydgoszcz – 10,7%, Włocławek – 20,7%, Grudziądz – 28,7, powiat inowrocławski – 28,7. Natomiast najmniej ofert pracy zgłoszono w powiecie grudziądzkim 1,7% wszystkich ofert, wąbrzeskim i radziejowskim – odpowiednio 2,5% i 2,6% wszystkich ofert. W powiatach tych stopa bezrobocia wahała się od 24,5% (powiat radziejowski) do 32,4% (powiat grudziądzki).

Rozpatrując zgłaszane do powiatowych urzędów pracy oferty według zawodów okazuje się iż najczęściej pochodziły z następujących grup dużych i elementarnych.

Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Liczba ofert zgłoszona w okresie	Udział w ogóle zgłoszonych ofert	Liczba ofert na koniec okresu
91	PRACOWNICY PRZY PRACACH PROSTYCH W HANDLU I USŁUGACH	9 722	18,3	65
9141	Gospodarze budynków	7 003	13,1	39
9132	Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i podobne	1 535	2,9	21
34	PRACOWNICY POZOSTAŁYCH SPECJALNOŚCI	6 363	11,9	98
3431	Pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni	3 676	6,9	39
3415	Agenci do spraw sprzedaży (handlowcy)	736	1,4	30
41	PRACOWNICY OBSŁUGI BIUROWEJ	5 885	11,0	146
4191	Pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	4 351	8,2	105
4131	Magazynierzy i pokrewni	958	1,8	27
93	ROBOTNICZY POMOCNICZY W GÓRNICTWIE, PRZEMYSŁE, BUDOWNICTWIE I TRANSPORCIE	4 790	9,0	43
9321	Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	1 879	3,5	5
9313	Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	1 353	2,5	35
52	MODELKI, SPRZEDAWCY I DEMONSTRATORZY	4 638	8,7	67
5221	Sprzedawcy i demonstratorzy	4 638	8,7	67
71	GÓRNICZY I ROBOTNICZY BUDOWLANI	3 971	7,5	57
7121	Murarze i pokrewni	1 056	2,0	16
7125	Robotnicy budownictwa wodnego i pokrewni	872	1,6	0
74	POZOSTALI ROBOTNICZY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	3 427	6,4	137
7436	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	1 264	2,4	68
7422	Stolarze i pokrewni	817	1,5	28
72	ROBOTNICZY OBRÓBK METALI I MECHANICY MASZYN I URZĄDZEŃ	3 135	5,9	77
7222	Ślusarze i pokrewni	827	1,6	11
7212	Spawacze i pokrewni	539	1,0	21
51	PRACOWNICY USŁUG OSOBISTYCH I OCHRONY	2 974	5,6	105
5122	Kucharze	813	1,5	22
5123	Kelnerzy i pokrewni	564	1,1	17

Z powyższej tabeli wynika, iż największa liczba ofert pracy została zgłoszona w tych samych zawodach, w których w poprzedniej części opracowania (napływ i struktura bezrobotnych według zawodów) odnotowano największą liczbę bezrobotnych. Sytuacja taka może wskazywać, iż są to grupy zawodów charakteryzujących się dużą rotacją pracowników.

Należy również wziąć pod uwagę specyfikę pozyskiwanych przez powiatowe urzędy pracy ofert. W przeważającej części są to oferty przeznaczone dla średnio bądź słabo wykwalifikowanej kadry pracowniczej. Spośród wymienionych powyżej dziewięciu grup dużych nie ma ani jednej grupy dużej należącej do specjalistów i tylko jedna grupa średniego personelu technicznego – **pracownicy pozostałych specjalności**.

Do grup, w których odnotowano znaczną liczbę propozycji zatrudnienia, a jednocześnie nie charakteryzujących się największym bezrobociem można zaliczyć:

- pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni,
- robotnicy budownictwa wodnego i pokrewni,
- spawacze i pokrewni.

Analizując oferty pracy według powiatów można zauważyć, iż maksymalna liczba ofert zatrudnienia została zgłoszona w jednym z czterech powiatów, w których ogólnie zgłoszono największą liczbę ofert. Za wyjątki można tu uznać następujące grupy elementarne: *pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowanych* – w tym przypadku największą liczbę ofert – 426 odnotowano w powiecie lipnowskim. Podobna sytuacja dotyczy również grup: *robotnicy budownictwa wodnego i pokrewni* (179 ofert pochodzących z powiatu toruńskiego), *stolarze i pokrewni* (117 ofert z powiatu sępoleńskiego).

Do grup dużych o najmniejszej liczbie zgłoszonych ofert pracy zaliczamy:

- przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy, zawodowi działacze (1 zgłoszona oferta),
- siły zbrojne (1 zgłoszona oferta),
- kierownicy małych przedsiębiorstw (22 zgłoszone oferty).

Podsumowując w wojewódzkim rankingu pod względem liczby zgłoszonych ofert pracy na czołowych miejscach uplasowały się następujące grupy elementarne:

1. gospodarze budynków,
2. sprzedawcy i demonstratorzy,
3. pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani,
4. pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni,
5. robotnicy przy pracach prostych w przemyśle.

W większości powiatów dominują oferty pracy z wymienionych powyżej grup zawodowych, jednakże w niektórych powiatach na najwyższych miejscach można znaleźć oferty pracy w następujących zawodach:

1. robotnicy pomocniczy w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni (7 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiaty aleksandrowski, grudziądzki, radziejowski, rypiński, włocławski i żniński;
2. pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i podobne (6 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Toruń oraz powiaty golubsko – dobrzyński, lipnowski, toruński;
3. robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym (8 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiaty brodnicki, lipnowski, rypiński i wąbrzeski;
4. robotnicy budownictwa wodnego i pokrewni (12 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat brodnicki, chełmiński, toruński, włocławski;
5. stolarze i pokrewni (14 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Włocławek oraz powiaty brodnicki, sępoleński, tucholski.

W niektórych przypadkach w czołówce znajdują się oferty pracy w zawodach o dużo niższej pozycji niż w rankingu wojewódzkim. Można tu uwzględnić następujące zawody:

1. portierzy, woźni i pokrewni (21 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat żniński;
2. robotnicy pomocniczy w rolnictwie i pokrewni (22 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat chełmiński;
3. pracownicy usług ochrony gdzie indziej nie sklasyfikowani (25 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat toruński;
4. zamiatacze i pokrewni (27 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat aleksandrowski i inowrocławski
5. krawcy, kapelusznicy i pokrewni (38 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat nakielski;
6. pracownicy domowej opieki osobistej (34 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat grudziądzki;
7. monterzy sprzętu elektronicznego (56 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat bydgoski.

Do powiatowych urzędów pracy wpływa tylko część ofert zatrudnienia pojawiających się na rynku pracy. Dokonując dokładniejszej analizy zgłoszonych ofert pracy należy uwzględnić również wysoki udział ofert na prace subsydiowane (w ciągu 2005 r. zgłoszono 32.698 ofert na prace subsydiowane – 58,0% zgłoszonych ofert). Poprzez prace subsydiowane określa się formy zatrudnienia za które w całości lub częściowo dokonywany jest pracodawcy zwrot kosztów zatrudnienia bezrobotnego. Dodatkowo 33,0% wszystkich ofert (10.669 ofert na staż oraz 7.953 oferty na przygotowanie zawodowe) stanowią propozycje staży i przygotowania zawodowego w miejscu pracy. Sprawia to, iż znaczna część rejestrowanego przez powiatowe urzędy pracy popytu na pracę ma charakter tymczasowy i kształtowany jest przez aktywne programy rynku pracy mające na celu łagodzenie skutków bezrobocia a nie rynek pracy.

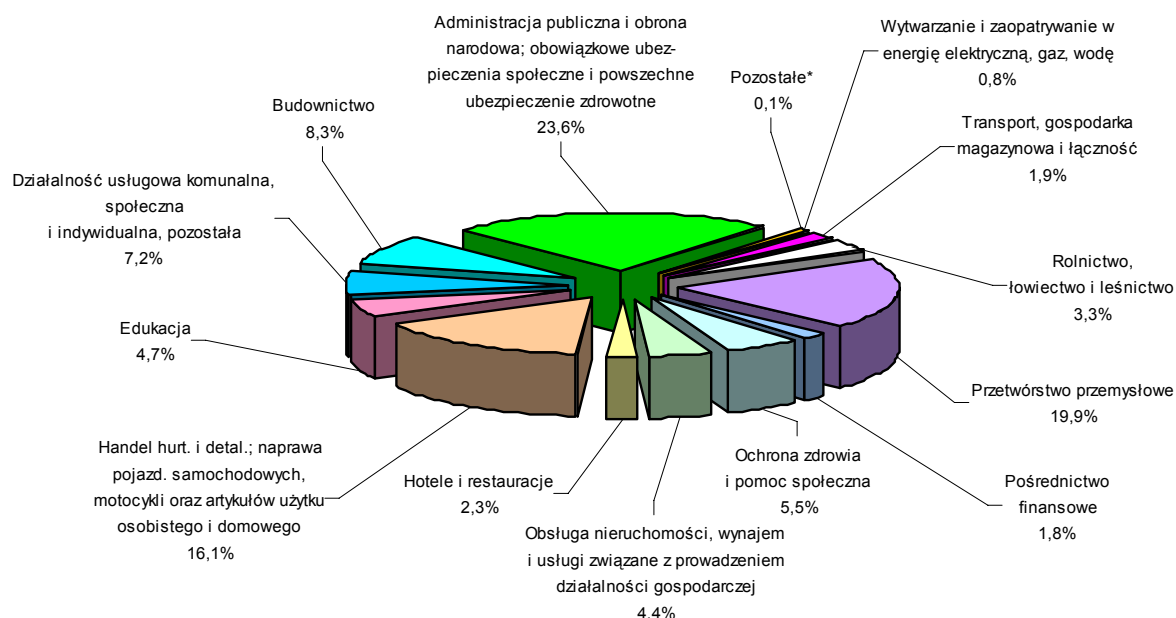
3.2. OFERTY PRACY ZGŁOSZONE PRZEZ PRACODAWCÓW SKLASYFIKOWANYCH WEDŁUG PRZYNALEŻNOŚCI DO SEKCJI PKD

W 2005 r. najwięcej ofert pracy (wyłączając oferty anulowane przez pracodawców) zgłoszono w sekcji **administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne** – 12.569 ofert (23,6%), z czego najwięcej w powiatach inowrocławskim (1.438 ofert) oraz chełmińskim (1.243 oferty). Duża liczba ofert pochodziła również z sektora **przetwórstwo przemysłowe** – 10.608 propozycji zatrudnienia (19,9%), przy czym najwięcej ofert zostało zgłoszonych w Bydgoszczy (1.405 ofert) oraz Grudziądzu (1.225 ofert). Znaczna liczba ofert pochodziła również z sekcji **handel hurtowy i detaliczny, naprawy pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego** – 8.573 ofert pracy (16,1%), z czego najwięcej w Bydgoszczy (1.252 oferty). Znaczną liczbę ofert pracy odnotowano także w sekcjach:

- budownictwo – 4.412 zgłoszonych ofert – 8,3% z czego najwięcej w miastach: Bydgoszcz (587 ofert), Grudziądz (570 ofert) oraz Włocławek (526 ofert);
- działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała – 3.858 zgłoszonych ofert – 7,2%, z czego zdecydowanie najwięcej w Grudziądzu (912 zgłoszone ofert).

Oferty pracy, które wpłynęły do powiatowych urzędów pracy w wymienionych powyżej sekcjach stanowiły łącznie 75,1% ogółu ofert pracy, jakie pojawiły się w powiatowych urzędach pracy województwa kujawsko – pomorskiego w 2005 r. Szczegółową strukturę ofert pracy zgodnie z rodzajem działalności pracodawcy według sekcji PKD prezentuje poniższy wykres.

Oferty pracy według sekcji PKD

*do pozostałych sekcji PKD należą: górnictwo, rybactwo oraz organizacje i zespoły eksterytorialne

W większości powiatów wymienione powyżej sekcje dominują pod względem liczby zgłoszonych ofert, jednakże w niektórych powiatach w czołówce można zauważyć takie sekcje jak, np:

- edukacja (6 miejsce w rankingu wojewódzkim) – sytuacja ta powtórzyła się w 12 powiatach
- ochrona zdrowia i pomoc społeczna (7 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Włocławek oraz powiaty aleksandrowski, brodnicki, golubsko – dobrzyński, lipnowski, radziejowski, świecki i włocławski;
- obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (8 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Bydgoszcz i Grudziądz oraz powiaty bydgoski, świecki i zniński

W niektórych przypadkach w czołówce znajdują się oferty pracy pochodzące z sekcji, które zajmują znacznie niższą pozycję w rankingu wojewódzkim. Można tu uwzględnić następujące sekcje:

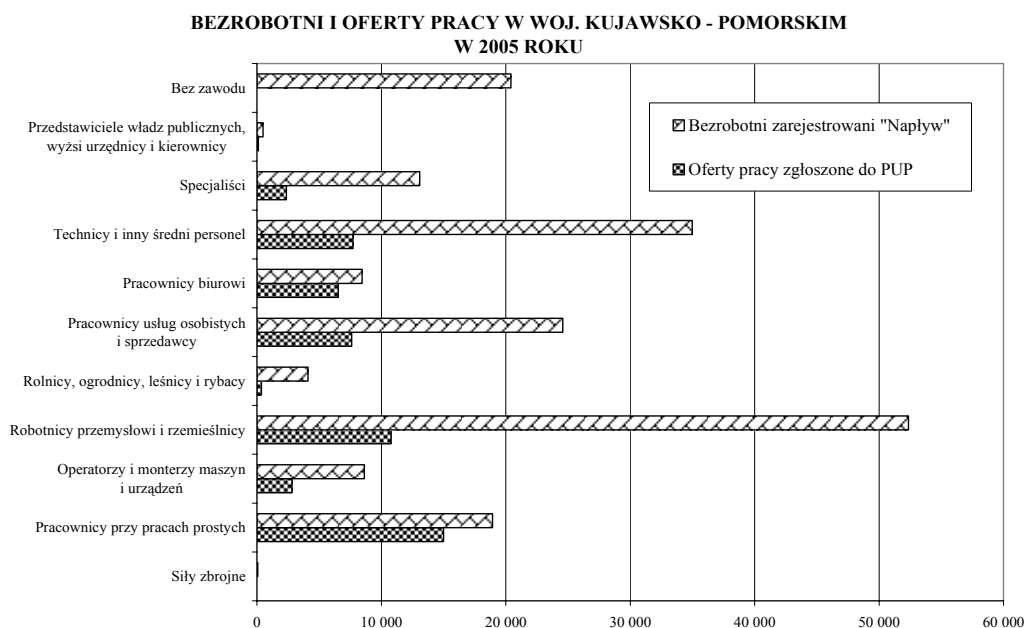
- rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo (9 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat włocławski;
- hotele i restauracje (10 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat chełmiński

Ogólnie na poziomie województwa w jednej sekcji – gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników – nie zanotowano żadnej oferty pracy. Nieznaczną liczbę ofert zatrudnienia zgłoszono również w sekcjach:

- organizacje i zespoły eksterytorialne – 1 oferta, zgłoszona w powiecie inowrocławskim,
- rybactwo – 2 zarejestrowane oferty pracy, zgłoszone w powiatach nakielskim i tucholskim
- górnictwo – 45 zgłoszonych ofert, w tym 22 w powiecie sępoleńskim oraz 13 w Toruniu.

IV. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM W 2005 ROKU

Dla lepszego zobrazowania sytuacji na lokalnym rynku pracy warto porównać nowe rejestracje bezrobotnych z napływem ofert pracy w ciągu 2005 r. Sytuację tą na poziomie wielkich grup zawodowych prezentuje poniższy wykres.

Jak wynika z zaprezentowanego powyżej zestawienia do powiatowych urzędów pracy napływa znacznie mniej ofert zatrudnienia niż wymaga tego nienasycony rynek pracy. Najtrudniej prezentuje się sytuacja wśród robotników przemysłowych i robotników gdzie różnica pomiędzy napływem bezrobotnych a ofert wyniosła 41.594 osoby.

Analizując zawody reprezentowane przez bezrobotnych w województwie kujawsko-pomorskim **pod względem wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów**⁵ okazuje się, iż na poziomie grup dużych – 27 grup to zawody nadwyżkowe (zgodnie z wytycznymi są to zawody dla których wartość wskaźnika jest mniejsza od 0,9). Jedną grupę można uznać za zrównoważoną (zgodnie z wytycznymi są to zawody, dla których wartość wskaźnika mieści się w przedziale 0,9 – 1,1) oraz 2 grupy za deficytowe (zgodnie z wytycznymi są to zawody, dla których wartość wskaźnika przekracza 1,1). Grupami dużymi charakteryzującymi się najwyższą wartością wskaźnika są:

- robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołóstwie i pokrewni – 9.168 ofert pracy i 4.790 nowozarejestrowanych (wskaźnik intensywności deficytu – 2,1);
- nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy – 68 ofert i 54 nowozarejestrowanych (wskaźnik intensywności deficytu – 1,3);
- pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach – 9.722 ofert zatrudnienia i 9.536 nowych bezrobotnych (wskaźnik intensywności deficytu – 1,0)

⁵ Wyrażony jako stosunek liczby zgłoszonych ofert pracy w badanym okresie w danym zawodzie do liczby zarejestrowanych bezrobotnych, w badanym okresie, w danym zawodzie

oraz związane z nimi grupy elementarne:

1. gospodarze budynków – 7.003 ofert i 4.209 nowych rejestracji,
2. robotnicy pomocniczy w rolnictwie i pokrewni – 476 ofert i 214 noworejestrowanych,
3. nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy – 68 ofert i 54 nowych bezrobotnych
4. myjący pojazdy i szyby – 35 ofert i 23 nowozarejestrowanych,
5. ładowacze nieczystości – 30 ofert i 17 nowych rejestracji.

Z wymienionych powyżej grup elementarnych poza nauczycielami praktycznej nauki zawodu i instruktorami pozostałe grupy należą do 9-tej grupy wielkiej zrzeszającej zawody wymagające niewielkich umiejętności i wiedzy teoretycznej.

Oprócz wymienionych wcześniej grup elementarnych wysoką wartością omawianego wskaźnika charakteryzują się także grupy:

1. pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni – 3.676 zgłoszonych ofert pracy i 1.099 osób nowozarejestrowanych;
2. robotnicy budownictwa wodnego i pokrewni – 872 zgłoszone oferty pracy i 290 osób zarejestrowanych;
3. robotnicy pomocniczy w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni – 1.389 zgłoszonych ofert pracy i 1.064 osoby nowozarejestrowane;
4. pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej – 713 zgłoszonych ofert pracy i 509 osób nowozarejestrowanych;
5. pracownicy bibliotek i informacji naukowej – 178 zgłoszonych oferty pracy i 73 osoby nowozarejestrowane.

Należy pamiętać, iż wyszczególnione wyżej zawody charakteryzują się najwyższą różnicą pomiędzy napływem ofert pracy i bezrobotnych, a nie największą liczbą zgłoszonych ofert pracy. Zawody, w których zgłoszono najwięcej propozycji zatrudnienia zostały odnotowane w części dotyczącej analizy ofert pracy.

Ogólnie na poziomie elementarnych grup zawodowych – 44 grupy to zawody deficytowe; 14 grup to zawody zrównoważone natomiast 322 grupy to zawody nadwyżkowe. Jak można zauważyć liczba zawodów nadwyżkowych wyraźnie przewyższa liczbę zawodów deficytowych. Przy czym dodatkowo, aż dla 62 grup elementarnych wskaźnik intensywności nadwyżki przybrał wartość 0, co oznacza iż w tych grupach nie odnotowano żadnej oferty pracy.

Spośród grup elementarnych, dla których wartość wskaźnika intensywności nadwyżki wyniosła 0 najczęściej należało do następujących grup dużych:

- kierownicy dużych i średnich organizacji (7 grup elementarnych o wartości wskaźnika 0),
- operatorzy i monterzy maszyn (6 grup elementarnych o wartości wskaźnika 0),
- średni personel techniczny (5 grup elementarnych o wartości wskaźnika 0),
- pracownicy pozostałych specjalności (5 grup elementarnych o wartości wskaźnika 0),
- robotnicy zawodów precyzyjnych, ceramicy, wytwórcy wyrobów galanteryjnych, robotnicy poligraficzni i pokrewni (5 grup elementarnych o wartości wskaźnika 0).

Natomiast jeśli chodzi o grupy duże, dla których wskaźnik osiągnął wartości nieznacznie wyższe od zera należy tu wyszczególnić:

- rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby (wartość wskaźnika 0,0025),
- rolnicy (wartość wskaźnika 0,01),
- siły zbrojne (wartość wskaźnika 0,01).

Ze względu na fakt, iż wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) bada tylko stosunek średniego napływu ofert do średniego napływu bezrobotnych w okresie, nie uwzględniając liczby bezrobotnych pozostających w rejestrach na początku okresu przy wyborze zawodów nadwyżkowych i deficytowych dodatkowo wykorzystuje się **wskaźnik szansy uzyskania oferty w zawodzie**⁶. Generalnie wartość tego wskaźnika, dla większości grup zawodowych, jest bardzo niska. Na poziomie dużych grup zawodowych tylko wśród robotników pomocniczych w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewnych wskaźnik szansy uzyskania oferty przekroczył poziom 0,1. Oznacza to, iż potencjalna osoba bezrobotna zarejestrowana w danym zawodzie ma szansę na uzyskanie propozycji zatrudnienia w tymże zawodzie poniżej 10%. Ponadto na poziomie grup elementarnych, aż dla 57 grup wskaźnik ten osiągnął wartość 0,0. Wartość powyżej 1,0 tu tylko 2 grupy: pracownicy do spraw zatrudnienia i pośrednictwa pracy oraz monterzy wyrobów złożonych.

Biorąc pod uwagę obydwie zaprezentowane wcześniej wskaźniki można powiedzieć, iż na terenie województwa kujawsko – pomorskiego na koniec grudnia 2005 r. **do zawodów deficytowych należą** grupy elementarne zawarte w poniższej tabeli.

Kod zawodu	Nazwa zawodu	nowe rejestracje bezrobotnych w okresie	oferty zgłoszone w okresie	liczba ofert aktualnych na koniec okresu	wskaźnik intensywności deficytu	wskaźnik szansy uzyskania oferty
3423	Pracownicy do spraw zatrudnienia i pośrednictwa pracy	45	46	2	1,0	2,6
8287	Monterzy wyrobów złożonych	6	30	0	5,0	1,4
5149	Pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani	3	23	6	7,7	0,9
1312	Kierownicy małych przedsiębiorstw w przemyśle przetwórczym	1	5	1	5,0	0,8
4216	Pracownicy lombardów	1	2	0	2,0	0,7
8263	Operatorzy maszyn do szycia	1	20	0	20,0	0,5
4142	Kodowacze i korektorzy	21	50	1	2,4	0,4
3431	Pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni	1 099	3 676	39	3,3	0,4
3482	Pracownicy bibliotek i informacji naukowej	73	178	0	2,4	0,4
2431	Archiwiści i muzealnicy	51	85	0	1,7	0,4

Ujęte powyżej zawody nie należą do zawodów, w których zgłoszono największą liczbę ofert ani do zawodów o najmniejszej liczbie bezrobotnych. Zawody te cechuje przewaga napływu ofert nad nowymi rejestracjami bezrobotnych oraz wysoki, na tle innych grup zawodowych, wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy.

⁶ Wyrażony jako stosunek średniej miesięcznej liczby ofert pracy w danym zawodzie w badanym okresie, będąca w dyspozycji powiatowego urzędu pracy do średniego miesięcznego poziomu rejestrowanego bezrobocia w danym zawodzie, w badanym okresie

Jednakże dane zbierane z powiatowych urzędów nie dają wyczerpującej odpowiedzi na temat zawodów deficytowych w województwie. W zagregowanych danych dotyczących bezrobotnych i ofert pracy według zawodów dla całego województwa w 181 zawodach nie ma ani jednego zarejestrowanego bezrobotnego jak również w zawodach tych nie odnotowano w powiatowych urzędach pracy żadnej oferty pracy, co może wskazywać, iż są to zawody zrównoważone i deficytowe.

Na terenie województwa spośród 322 elementarnych grup zawodowych zaliczanych **do zawodów nadwyżkowych** w ciągu 2005 r. do rejestrów bezrobotnych najwięcej osób zgłosiło się w zawodach zaprezentowanych w poniższej tabeli.

Kod zawodu	Nazwa zawodu	nowe rejestracje bezrobotnych w okresie	oferty zgłoszone w okresie	liczba ofert aktualnych na koniec okresu	wskaźnik intensywności deficytu	wskaźnik szansy uzyskania oferty
5221	Sprzedawcy i demonstratorzy	14 886	4 638	67	0,3	0,0
3419	Pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani	7 811	226	5	0,0	0,0
7222	Ślusarze i pokrewni	6 270	827	11	0,1	0,0
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych* (zawód szkolny: Mechanik pojazdów samochodowych - obejmuje grupę elementarną 7231)	5 472	360	5	0,1	0,0
3115	Technicy mechanicy	4 787	116	4	0,0	0,0
7121	Murarze i pokrewni	4 286	1 056	16	0,2	0,0
9321	Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	4 039	1 879	5	0,5	0,0
5122	Kucharze	3 994	813	22	0,2	0,0
7422	Stolarze i pokrewni	3 896	817	28	0,2	0,0
7412	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	3 714	444	5	0,1	0,0
9313	Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	3 289	1 353	35	0,4	0,0
9132	Pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i podobne	3 217	1 535	21	0,5	0,0
7433	Krawcy, kapelusznicy i pokrewni	3 050	232	11	0,1	0,0
7141	Malarze budowlani i pokrewni	2 795	417	8	0,1	0,0
3212	Technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni	2 676	33	1	0,0	0,0
3415	Agenci do spraw sprzedaży (handlowcy)	2 651	736	30	0,3	0,0
7233	Mechanicy-monterzy maszyn i urządzeń* (zawód szkolny: Mechanik-monter maszyn i urządzeń - obejmuje grupę elementarną 7233)	2 235	273	4	0,1	0,0
7436	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	2 133	1 264	68	0,6	0,0
3112	Technicy budownictwa, ochrony środowiska i pokrewni	2 049	127	1	0,1	0,0

Jak można zauważyć, są to te same zawody, które w pierwszej części niniejszego opracowania zostały wymienione jako grupy zawodowe najczęściej reprezentowane przez bezrobotnych według stanu z dnia 31.12.2005 r.

Następujący wybór zawodów deficytowych i nadwyżkowych został dokonany na podstawie danych zgromadzonych przez powiatowe urzędy pracy. Zgodnie z uwagami zgłaszanymi przez niektóre z nich baza danych wykorzystywana do zestawień statystycznych nie do końca odzwierciedla mobilność osób bezrobotnych, gdyż bezrobotni są klasyfikowani zgodnie z zawodem wyuczonym lub ostatnio wykonywanym. W rzeczywistości mamy do czynienia ze zjawiskami bardziej dynamicznymi. Kształcenie ustawiczne coraz powszechniej prowadzi do sytuacji, w której dodatkowo uzyskiwane kwalifikacje, uprawnienia, doświadczenie zawodowe, stają się podstawowym elementem w poszukiwaniu pracy oraz procesie kojarzenia ofert.

Dodatkowo aby prowadzić wiarygodny monitoring zawodów nadwyżkowych i deficytowych zbierane dane statystyczne powinny zawierać informacje o osobach wyłączanych z rejestrów bezrobotnych, z uwzględnieniem zawodu bezrobotnego, poziomu wykształcenia oraz przyczynie utraty statusu. Informacje te pozwoliłyby na określenie zawodów w jakich bezrobotni podejmują pracę niesubsydiowaną. Wymaga to zmodyfikowania procesu zbierania danych przez urzędy pracy. Obecny stan bazy danych powoduje, iż brak jest danych o zawodach w jakich bezrobotni podejmują pracę.

V. RAPORT Z BADANIA SONDAŻOWEGO PODAŻY ABSOLWENTÓW SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH PRZEPROWADZONEGO W 2005 R

W końcu 2005 r. powiatowe urzędy pracy województwa kujawsko-pomorskiego przeprowadziły badania ankietowe mające na celu określenie struktury absolwentów szkół. Pozyskano informacje o strukturze zawodowej absolwentów a także dane o przewidywanej liczbie absolwentów według zawodów w roku następnym.

Według danych pozyskanych z pup w województwie kujawsko-pomorskim w ubiegłym roku szkoły ponadgimnazjalne skończyło 47.412 osób⁷. Najwięcej osób (17.924 osoby) ukończyło szkołę wyższą, co stanowiło 37,8% ogółu absolwentów ponadgimnazjalnych województwa kujawsko-pomorskiego.

Następna pod względem liczebności grupa absolwentów to ci, którzy ukończyli liceum ogólnokształcące – 13.965 osób, co stanowiło 29,5% ogółu absolwentów szkół województwa. Szczegółowe informacje przedstawia poniższa tabela.

Absolwenci szkół województwa kujawsko-pomorskiego w 2005 r.

Wyszczególnienie	Liczba absolwentów	w %
Szkoły wyższe	17 924	37,8
Szkoły policealne	2 369	5,0
Szkoły średnie zawodowe (technikum, liceum zawodowe)	6 058	12,8
Licea ogólnokształcące ⁸	13 965	29,5
Szkoły zawodowe	7 096	14,9
Ogółem	47 412	100,0

⁷ Liczba ogółem absolwentów w tabeli T41 *Absolwenci zarejestrowani w PUP według szkół i zawodów w roku 2005 oraz przewidywani absolwenci w roku 2006* (47.412 osoby) nie jest równa liczbie ogółem absolwentów w tabeli T42 *Struktura zawodowa absolwentów według poziomu wykształcenia i zawodów w latach 2005 i 2006*.

⁸ Liczba absolwentów liceów ogólnokształcących nie jest równa liczbie absolwentów bez zawodu, z powodu błędnego przypisania konkretnych szkół do typów szkół (absolwenci, którzy zdobyli zawód nie powinni zostać sklasyfikowani wraz z absolwentami liceów ogólnokształcących).

Według informacji pozyskanych przez powiatowe urzędy pracy w 2006 r. najwięcej absolwentów ukończy licea ogólnokształcące – 14.247 osób, co będzie stanowiło 34,1% wszystkich absolwentów. Drugą co do wielkości grupą absolwentów będą osoby kończące szkoły wyższe – 11.048 osób, grupa ta stanowić będzie 26,5% ogółu absolwentów województwa kujawsko-pomorskiego⁹. Szczegółowe zestawienie zawiera tabela poniżej.

Przewidywana liczba absolwentów wg typów szkół w województwie kujawsko-pomorskim¹⁰.

Wyszczególnienie	Liczba przewidywanych absolwentów w roku 2006	w %
Szkoły wyższe	11 048	26,5
Szkoły policealne	3 263	7,8
Szkoły średnie zawodowe (technikum, liceum zawodowe)	6 095	14,6
Licea ogólnokształcące	14 247	34,1
Szkoły zawodowe	7 074	17,0
Ogółem	41 727	100,0

Najliczniejsza grupa absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w 2005 r. – 13.775 osób – opuściła szkoły, nie uzyskując zawodu. Grupa ta - bez zawodu - jest również najliczniejsza wśród bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy według stanu na koniec 2005 r.

Drugą co do wielkości populację wśród absolwentów 2005 r. stanowili ci, którzy zdobyli zawód „Pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani” – 2.050 osób. Wśród zawodów najczęściej zdobywanych przez absolwentów dominują zawody ekonomiczne i handlowe, jednocześnie w końcu 2005 r. były to najliczniej reprezentowane zawody wśród zarejestrowanych bezrobotnych województwa.

Szczegółowe informacje zawarto w poniższej tabeli, która przedstawia listę 25 najliczniej reprezentowanych zawodów wśród absolwentów szkół województwa – porównawczo zestawioną z bezrobotnymi zarejestrowanymi w danych zawodach w urzędach w województwie kujawsko-pomorskim.

⁹ Nie pozyskano informacji o przewidywanej liczbie absolwentów z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika - największej uczelni wyższej regionu.

¹⁰ W tabeli T41 *Absolwenci zarejestrowani w PUP według szkół i zawodów w roku 2005 oraz przewidywani absolwenci w roku 2006* w wyniku pomyłek we wpisywaniu danych poszczególne szkoły nie zawsze znajdują się w odpowiedniej kategorii typu szkoły.

**Najliczniej reprezentowane zawody absolwentów w województwie kujawsko-pomorskim
w roku 2005**

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem zarejestrowani wg stanu na koniec 2005 r.	Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły zarejestrowani w PUP w końcu roku 2005	Absolwenci, którzy ukończyli szkołę na terenie powiatu w roku 2005
0	Bez zawodu	22 029	2 222	13 210
241990	Pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	180	30	2 050
247901	Specjalista administracji publicznej	367	65	1 931
244104	Pedagog	320	80	1 398
244302	Filolog – filologia obcojęzyczna	40	7	922
311502	Technik mechanik	2 425	111	914
522107	Sprzedawca	19 311	295	895
341902	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	5 554	220	848
312102	Technik informatyk	621	124	830
222108	Specjalista ochrony środowiska	34	1	749
244204	Politolog	116	39	674
512202	Kucharz małej gastronomii	383	102	656
341501	Handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec]	936	195	654
242904	Prawnik legislator	61	1	587
241915	Specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	152	14	485
244303	Filolog – filologia polska	58	8	455
241102	Ekonomista	1 002	38	443
321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	1 029	171	439
311502	Technik mechanik	2 425	22	407
244202	Historyk	72	13	369
243290	Pozostali bibliotekoznawcy i specjaliści informacji naukowej	0	20	350
232107	Nauczyciel informatyki / technologii informacyjnej	19	5	349
223910	Specjalista zdrowia publicznego	5	0	321
341902	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	5 554	11	307
221102	Biolog	50	45	304

Struktura zawodowa absolwentów przewidywanych w 2006 r. jest bardzo podobna do struktury zawodowej absolwentów 2005 r., choć jak podkreślono wyżej nie pozyskano informacji o przewidywanych absolwentach z największej uczelni regionu - Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.

Największą grupę będą stanowić ci, którzy ukończą szkołę ponadgimnazjalną nie zdobywając żadnego zawodu - 14.131 absolwentów szkół.

Na poniższej liście 25 najliczniej reprezentowanych zawodów wśród przewidywanych absolwentów roku 2006 druga co do wielkości grupa absolwentów zdobędzie zawód „Technika ekonomisty” - 1.142 absolwentów.

Największy spadek liczby absolwentów przewidywany jest w zawodzie „Pozostali specjaliści od spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani” - o 73,9% w porównaniu do roku 2005 oraz w zawodach: „Pedagog” (o 63,7%), „Filolog - filologia obcojęzyczna” (o 55,4%).

Największy wzrost liczby absolwentów przewidywany jest w zawodach: „Pozostali specjaliści szkolnictwa i wychowawcy gdzie indziej niesklasyfikowani” - o 71,8% w porównaniu do roku 2005, „Technik administracji” (o 56,8%) oraz w zawodzie „Technik ekonomista” (o 34,7%).

**Przewidywani absolwenci szkół ponadgimnazjalnych w województwie
kujawsko-pomorskim w 2006 r. wg zawodów**

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci, którzy ukończyli szkołę w województwie kujawsko-pomorskim w roku 2005	Przewidywani absolwenci szkół w województwie kujawsko-pomorskim w roku 2006	Wzrost/spadek liczby przewidywanych absolwentów roku 2006 wg zawodów w porównaniu do roku 2005 w %
0	Bez zawodu	13 775	14 131	2,6
341902	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	848	1 142	34,7
247901	Specjalista administracji publicznej	1 931	1 058	-45,2
311502	Technik mechanik	914	936	2,4
522107	Sprzedawca	895	918	2,6
312102	Technik informatyk	830	814	-1,9
512202	Kucharz małej gastronomii	656	711	8,4
241915	Specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	485	640	32,0
244204	Politolog	674	605	-10,2
341501	Handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec]	654	537	-17,9
241990	Pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	2 050	535	-73,9
244104	Pedagog	1 398	507	-63,7
222108	Specjalista ochrony środowiska	749	507	-32,3
321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	439	449	2,3
244302	Filolog – filologia obcojęzyczna	922	411	-55,4
232107	Nauczyciel informatyki / technologii informacyjnej	349	403	15,5
343101	Pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji]	257	403	56,8
311401	Technik elektronik	279	353	26,5
214590	Pozostali inżynierowie mechanicy	264	352	33,3
723105	Mechanik samochodów osobowych	300	334	11,3
235990	Pozostali specjaliści szkolnictwa i wychowawcy gdzie indziej niesklasyfikowani	188	323	71,8
232108	Nauczyciel języka obcego	276	322	16,7
321208	Technik rolnik	252	317	25,8
241910	Specjalista analizy rynku	286	315	10,1
244303	Filolog – filologia polska	455	295	-35,2

Niniejszy raport badania sondażowego podaży absolwentów szkół ponadgimnazjalnych stanowi pierwszą próbę dopełnienia monitoringu zawodów nadwyżkowych i deficytowych.

Pojedyncze błędy, które zauważono w toku prac nad raportem wojewódzkim, powstały na skutek niedokładnego wprowadzania danych, na pewno zostaną wyeliminowane w kolejnych edycjach badania.

VI. PODSUMOWANIE

Niniejszy raport stanowi swoiste dopełnienie prowadzonego od wielu lat monitoringu sytuacji na rynku pracy. Monitoring zawodów dla województwa kujawsko-pomorskiego przedstawia obraz zjawiska bezrobocia w zakresie deficytu i nadwyżki zawodów występujących na regionalnym rynku pracy. Na podstawie uzyskanych wyników można sformułować poniższe wnioski.

1. W powiatowych urzędach pracy na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, na koniec grudnia 2005 r. pozostawało 188.021 **osób bezrobotnych**. Stopa bezrobocia dla województwa w tym okresie osiągnęła poziom **22,3%**. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiecie grudziądzkim 32,4%, wysoka stopa bezrobocia utrzymywała się również w powiatach: żnińskim (32,2%), nakielskim (32,0%) oraz sepołeńskim (30,4). Natomiast najniższą stopę bezrobocia zarejestrowano w Bydgoszczy (10,7%) i Toruniu (12,0%).
2. **Największe grupy bezrobotnych stanowili** przedstawiciele czterech grup wielkich - robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (28,3%), pracownicy usług osobistych i sprzedawcy (16,6%), pracownicy przy pracach prostych (13,7%), technicy i inny średni personel (12,9%). Wśród bezrobotnych duży udział mają również osoby bez zawodu (11,7%). Największy napływ bezrobotnych nastąpił w tych samych grupach.
3. **Bezrobotne kobiety** stanowią 55,2% ogółu bezrobotnych. Generalnie najwyższy wskaźnik bezrobocia wśród kobiet dotyczy grup zawodowych o największej liczbie bezrobotnych ogółem lub w zawodach wykonywanych najczęściej przez kobiety. Do tych ostatnich można zaliczyć zawody: *pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów, specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia, pracownicy obsługi biurowej*.
4. **Bezrobotne osoby do 12 miesięcy od dnia zakończenia nauki** stanowią 4,4% ogółu zarejestrowanych. Najczęściej są to przedstawiciele następujących grup elementarnych: *sprzedawcy i demonstratorzy, pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani, pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani, kucharze*.
5. **Osoby poprzednio pracujące bezrobotne powyżej 12 miesięcy**, w końcu grudnia 2005 r. stanowiły 40,4% ogółu bezrobotnych. Najczęściej byli to przedstawiciele 7-mej grupy wielkiej robotników przemysłowych i rzemieślników – 20,1%. Do zawodów najbardziej generujących długotrwałe bezrobocie należy zaliczyć: *rolników, operatorów i monterów maszyn, operatorów maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych, robotników zawodów precyzyjnych, ceramików, wytwórców wyrobów galanteryjnych, robotników poligraficznych i pokrewnych, pracowników obrotu pieniężnego i obsługi klientów, leśników i rybaków*. Ogólnie, na poziomie grup elementarnych, wskaźnik długotrwałego bezrobocia przekraczający 50,0% dotyczy aż 120 z 392 grup.

6. Na koniec grudnia 2005 r. największą **liczbę bezrobotnych wg przynależności ostatniego miejsca pracy do sekcji PKD** odnotowano w *przetwórstwie przemysłowym* – 26,3% ogółu bezrobotnych poprzednio pracujących, *handlu hurtowym i detalicznym, naprawie pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego* – 20,0%, *administracji publicznej i obronie narodowej* – 10,1%, *działalności usługowej komunalnej, społecznej i indywidualnej, pozostałej* – 9,7%, *budownictwie* – 9,2%. Nowe rejestracje bezrobotnych według przynależności ostatniego pracodawcy do sekcji PKD były najliczniejsze dla tych samych sekcji, w których na koniec badanego okresu liczba zarejestrowanych bezrobotnych była największa.
7. W minionym roku do powiatowych urzędów pracy województwa kujawsko – pomorskiego **wpłynęło 56.348 ofert zatrudnienia**. Najwięcej ofert pochodziło z Bydgoszczy (10,9%), Grudziądza (10,1%), powiatu inowrocławskiego (8,0%) oraz Włocławka (7,4%). Natomiast najmniej ofert zgłoszono w powiecie grudziądzkim (1,7%), wąbrzeskim (2,5%) i radziejowskim (2,6%). Najczęściej oferty te były przeznaczone dla grup zawodowych, w których odnotowana była największa liczba bezrobotnych. Zauważyć tu jednak należy duży udział ofert na prace subsydiowane, które w 2005 r. stanowiły 58,0% ogółu zgłoszonych ofert (w poszczególnych powiatach udział ofert na prace subsydiowane wahał się od 13,8% w powiecie golubsko-dobrzyńskim do 83,8% w powiecie żnińskim).
8. Najwięcej ofert **pracy według przynależności pracodawcy do sekcji PKD** zgłoszono w sekcji *administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne* – 23,6% ogółu; *przetwórstwo przemysłowe* – 19,9% ogółu oraz *handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego* – 16,1%.
9. **Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego występuje ogromna przewaga zawodów nadwyżkowych.** Zgodnie z wyliczonym wskaźnikiem intensywności nadwyżki na poziomie 392 grup elementarnych – 44 grupy to zawody deficytowe; 14 grup to zawody zrównoważone; 322 grupy to zawody nadwyżkowe. Aż dla 62 grup elementarnych wskaźnik intensywności nadwyżki przybrał wartość 0, co oznacza iż w tych grupach nie odnotowano żadnej oferty zatrudnienia. Niepokojący jest też bardzo niski poziom wskaźnika szansy uzyskania oferty pracy w danym zawodzie.
10. W świetle raportu badania sondażowego podaży absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, który stanowi pierwszą próbę dopełnienia monitoringu zawodów nadwyżkowych i deficytowych, **w 2005 r. w województwie kujawsko-pomorskim szkoły ponadgimnazjalne ukończyło 47.412 osób**. Największą grupę absolwentów według poziomu wykształcenia stanowili absolwenci szkół wyższych – 37,8% (17.924 osoby). Najliczniejszą kategorią absolwentów była grupa bez zawodu – 29,0% (13.775 osób).
11. **Według informacji pozyskanych przez powiatowe urzędy pracy w 2006 r. szkoły ponadgimnazjalne ukończy 41.727 osób.** Struktura zawodowa absolwentów przewidywanych w 2006 roku jest b podobna do struktury zawodowej absolwentów 2005 r. Największą grupę będą stanowić osoby, które ukończą szkołę ponadgimnazjalną nie zdobywając żadnego zawodu.

Przeprowadzona analiza jest pierwszym opracowaniem, które w taki sposób przedstawia zjawisko bezrobocia w województwie kujawsko-pomorskim. Powyższy raport został sporządzony na podstawie danych zgromadzonych przez powiatowe urzędy pracy.

VII. SUMMARY IN ENGLISH

CONCLUSIONS

Present report makes up a *sui generis* completion to monitoring of labour market that have been realised for many years. Monitoring of occupations in kujawsko – pomorskie voivodship displays a phenomenon of the unemployment according to shortage and excess occupations on regional labour market. On the basis of received results there can be following conclusions drawn:

1. In powiat labour offices in kujawsko – pomorskie voivodship as of the end of June 2005 there were **188.021 unemployed persons registered**. The unemployment rate for the voivodship accounted for **22,3%**. The highest unemployment rate was registered in grudziądzki powiat (32,4%), high unemployment rate was also in żniński powiat (32,2%), nakielski powiat (32,0%) and sępoleński powiat (30,4%). The lowest unemployment rate was registered in cities Bydgoszcz (10,7%) and Toruń (12,0%).
2. **The largest groups of the unemployed were representatives of four major groups of occupations** - craft and related trades workers (28,3%), service workers and shop and market sales workers (16,6%), elementary occupations (13,7%), technicians and associate professionals (12,9%). Among the unemployed there was also a great share of persons without any occupation (11,7%). The biggest inflow of the unemployed in the first half of 2005 occurred also in the same groups.
3. **Unemployed women accounted for 55,2%** of total number of the unemployed. In general the highest indicator of the unemployment among women occurred in occupational groups of highest number of the unemployed in total or among occupations most frequently carried out by women. The second group makes up following occupations: *customer service clerks, life science and health professionals, office clerks*.
4. **Unemployed persons registered within 12 months since the end of education by occupation accounted for 4,4%** of total number of the unemployed. There appeared most frequently representatives of following unit occupational groups: *Shop salespersons and demonstrators, finance and sales associate professionals not elsewhere classified, office clerks not elsewhere classified, cooks*.
5. **Previously employed persons remaining over 12 months without work**, as of the end of December 2005 r. accounted for 40,4% of total number of the unemployed. There were the most frequently representatives of 7th major group: **craft and related trades workers** – 20,1%. Occupational groups generating the highest unemployment among the long – term unemployed were: *skilled agricultural workers; machine operators and assemblers; stationary plant and related operators; precision, handicraft, craft printing and related trades workers; customer services clerks; skilled forestry and fishery workers*. Generally, in as many as 120 unit occupational groups (from 392) the indicator of people remaining over 12 months without work exceeded 50,0%.

6. In the end of December 2005 the highest **number of the unemployed by membership of the last employer to the Polish Classification of Activities sections** was registered in *manufacturing* section – 26,3 of total number of the unemployed previously employed, *whole sale and retail trade, repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods* – 20,0%, *public administration and defence, compulsory social security* – 10,1%, *other community, social and personal service activities* – 9,7%, *constructing* – 9,2%. In 2005 inflow of the unemployed by membership of the last employer to the Polish Classification of Activities sections was the largest in the same sections, where at the end of the considered period the number of the registered unemployed was the highest.
7. In past year in labour offices of kujawsko – pomorskie voivodship **there had been 56.348 job offers registered**. Most of them had come from Bydgoszcz (10,9%), Grudziądz (10,1%), inowrocławski powiat (8,0%) and Włocławek (7,4%). Least of job offers had been registered in grudziądzki powiat (1,7%), wąbrzeski powiat (2,5%) and radziejowski powiat (2,6%). The largest amount of job offers was directed to those occupational groups, where the highest number of the unemployed was registered. However the high share of job offers for subsidised work, which in 2005 accounted for 58,0% of total registered job offers (in particular powiats share of the job offers for subsidised work in total number of the registered job offers ranged from 13,8% in golubsko-dobrzyńskim powiat to 83,8% in żniński powiat) should be noticed.
8. **The highest number of the job offers by membership of the employer to the Polish Classification of Activities section** registered in *public administration and defence, compulsory social security* section – 23,6% of total; *manufacturing* – 19,9% of total and also *whole sale and retail trade, repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods* – 16,1%.
9. **In the area of kujawsko – pomorskie voivodship there is a great predominance of excess occupations**. According to a calculated indicator of the excess intensity on the 392 unit occupational groups level – 44 are shortage occupations; 14 groups are balanced occupations; 322 groups are excess occupations. For as many as 62 unit occupational groups the indicator of the excess intensity accounted for 0, which means that in these groups there had been no job offer registered. The very low indicator of a chance to obtain a job offer in a given occupation is also alarming.
10. According to a report of the research on supply of upper secondary schools' graduates, which makes up a first attempt at completing the monitoring of shortage and excess occupations, **in 2005 in kujawsko – pomorskie voivodship 47.412 persons completed upper secondary schools**. The largest graduates' group by education level was made up by graduates of higher education institutions – 37,8% (17.924 persons). The most numerous category in vocational structure of the graduates was a group "without occupation" – 29,0% (13.775 persons).
11. **According to information gathered by powiat labour offices, in 2006 41.727 persons will complete upper secondary schools**. A vocational structure of anticipated graduates in 2006 is similar to the vocational structure of graduates in 2005. Persons, who will finish an upper secondary school without occupation will make up the largest group.

Present analysis is a first study, which describes a phenomenon of unemployment in kujawsko – pomorskie voivodship in such way. Preceding report has been made on the basis of data gathered by powiat labour offices.

CONTENTS

I.	Introduction.....	1
II.	Analysis of the unemployment in kujawsko-pomorskie voivodship by occupation and membership of the last employer to the Polish Classification of Activities sections	3
2.1.	General description of labour market	3
2.2.	Inflow and structure of the unemployed by occupation	5
2.2.1.	Newly registered unemployed persons by occupation in	6
2.2.2.	Structure of the unemployed by occupation in 2005.....	8
2.2.3.	Unemployed women by occupation	12
2.2.4.	Unemployed persons registered within 12 months since the end of education by occupation	16
2.2.5.	Previously employed persons remaining over 12 months without work.....	17
2.3.	The unemployed by membership of the last employer to the Polish Classification of Activities.....	21
III.	Analysis of job offers registered in powiat labour offices in kujawsko – pomorskie voivodship by occupation and the Polish Classification of Activities section	24
3.1.	Structure of registered job offers by occupation	24
3.2.	Job offers extended by the employers classified by membership to the Polish Classification of Activities section	27
IV.	Analysis of shortage and excess occupations in kujawsko – pomorskie voivodship in 2005.....	30
V.	Supply of upper-secondary schools' graduates – a report on a survey conducted in 2005.....	35
VI.	Conclusions	40
VII.	Summary in english.....	42